Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 246. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 30-го ГРУДНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 30, 1981 No. 246. VOL. LXXXVIII

В УКРАЇНУ ПОЛИНУЛИ РІЗДВЯНІ ПРИВІТАННЯ

Філядельфія, Па. — Тут, у понеділок, 21-го грудня, кореспондент радіопередачі з „Голосу Америки" з Вашінґтону В. Кулій записав на магнітофонну стрічку Різдвяний привіт Митрополита Стефана Сулика для українців-католиків під займанщиною, і його переслано в сам День Різдва в Україну.

В цьому привіті голова Української Католицької Церкви в ЗСА розповів про Велику Радість — народження Спасителя, і навів паралелю до переслідувань в Україні, вказавши на жорстокості біблійного царя Ірода в часи Христа. Ці жорстокості і гірші в Україні повнять тепер „нові іроди", перетворивши Україну в долину сліз і горя. Але не зневіра має панувати в серцях наших, бо — казав Владика, — „в цей світлий празник Різдва Христового пригадаймо собі відвічну правду, що Бог всемогутній, а Він так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним (Ів. 3, 16)".

Далі Владика розповів українцям-католикам в Україні про Папу Івана Павла II, „мати якого була українкою", і про те, як добре цей Папа знає українську мову, говорить нею і знає всю українську проблематику, дбаючи по-батьківському про УКЦеркву. Згадавши про об'єднану в Синоді УКЦеркву і про її Провід — „Верховного Львівського Архиєпископа Блаженнішого Отця Йосифа і його Коадьютора Архиєпископа Мирослава Любачівського", — Владика Митрополит закликав українців-католиків зберігати прадідівську віру і готуватися до „відродження Української Католицької Церкви в Україні, зберігаючи духовну єдність з Апостольською столицею та українським католицьким єпископатом поза межами України".

На закінчення свого Послання Митрополит благословив усіх на рідних землях, „які відкрито і потаємно зустрічають Різдво Христове".

ЗВЕРНЕННЯ

КОМІСІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ — СКВУ У СПРАВІ ВІДЗНАЧУВАННЯ „ДНЯ СОЛІДАРНОСТИ З УКРАЇНСЬКИМИ ПОЛІТИЧНИМИ В'ЯЗНЯМИ В СССР"

Від 1976 року політв'язні в СССР 12 січня кожного року відзначають голодівкою „День українського політичного в'язня".

Арешти, репресії, заслання, п'ятиліття неспівмірно тяжкої безстрашної боротьби членів Української Гельсінкської Групи, героїзм родини Січків, фізичні і моральні знущання над усіма, кому не страшний змаг боротьби за права української людини і народу — це сучасна дійсність в Україні.

Згідно з постановою 3-го Конґресу СКВУ, щоб день 12-го січня кожного року відзначувати як день солідарности з українськими політв'язнями в СССР, Комісія Прав Людини СКВУ закликає українську спільноту (організації та індивідуально) організувати масові акції висилання телеграм і листів до урядів ваших країн з домаганням рішучої постави урядів ваших країн відносно звільнення політв'язнів, членів Української Гельсінкської Групи та всіх борців за людські і національні права.

Українські молодечі організації у західньому світі прийняли день 12-го січня, як вияв солідарности й моральної підтримки українським політичним в'язням, тому треба в цьому дні провести голодівку, пояснити чужому довкіллю причини і форми відзначування Дня Солідарности та організувати виховну акцію серед молоді (голодівка, пояснювальна інформація в чужонаціональних середовищах, висилання протестних листів, збирання фондів на акції оборони).

Прохаємо організовану українську спільноту вільного світу скріпленими зусиллями дати всесторонню підтримку Нескореним Борцям в Україні.

Брежнєв відповів неґативно президентові Реґенові

Вашінґтон. — Сюди наспіла відповідь генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва на лист президента Роналда Реґена у справі військової інтервенції в Польщі. З офіційних американських джерел повідомляють, що лист має неґативний характер.

Президент Реґен остеріґ Брежнєва у своєму листі, що військова інтервенція польських збройних сил, яка не могла статися без погодження з Москвою, або таки прямо на її наказ, матиме серйозні наслідки, зокрема у випадку репресій проти населення Польщі. В такому випадку Уряд ЗСА буде змушений до політичних і економічних протизаходів.

Компетентні американські чинники не подали до відома змісту листа Брежнєва, але президент Реґен в літаку по дорозі до Каліфорнії, куди він полетів на Різдвяні свята, на запит, чи у загальному лист неґативний, чи позитивний відповів: „З ними це завжди неґативне". Після того один з речників американського Уряду додав до цього, що лист не дає ясних відповідей на заторкнені питання, але не виключає дальших розмов і заходів у справі подій у Польщі.

Совєтські засоби масової інформації, які повністю керовані комуністичною партією, далі ведуть лайливу кампанію проти ЗСА і проти американського уряду зокрема. В тій ситуації американському урядові, як подав у телебаченні підсекретар у Державному департаменті Волтер Стоссел, не залишається нічого іншого, як продовжувати розмови з союзниками про спільну поставу і спільні заходи у польській справі.

Державний підсекретар Стоссел поінформував, що народи Західньої Европи щораз поважніше турбуються зростаючою кризою в Польщі і російським втручанням у внутрішні польські справи. Російський маршал Куліков є головним командиром збройних сил НАТО, якому підлягають також польські збройні сили. Без його згоди, чи наказу його підвладний польський генерал Войцех Ярузельскі не міг би наказати польському військові інтервеніювати у державних справах, перебирати їхнє ведення та виступати проти населення. Стоссел повідомив, що згідно з інформаціями, які має американський уряд, лідерові вільної профспілки „Солідарність" Лєхові Валєнсі дозволено втримувати контакт з родиною, але зате польський комуністичний уряд ставиться вороже до всяких заходів Католицької Церкви у Польщі посередничати у конфлікті й робити заходи для його полагоди.

СПРОТИВ В ПОЛЬЩІ ТРИВАЄ

Варшава, Польща. — Пресові агентства інформують із східньоевропейських столиць, що не зважаючи на зломання страйку копальняних робітників на Шлеську і виарештування численних робітників сталеварень в Катовіцах, спротив робітництва проти уряду прем'єра Войцєха Ярузельского і Військової ради триває.

Понад 900 вуглекопів на Шлеську вирішили закінчити страйк і вийшли з копалень на поверхню, але це, на думку багатьох політичних спостерігачів, цілком не значить, що режим В. Ярузельского зломив спротив. На підставі передач варшавського радіо і телевізії виходить, що в численних містах і містечках робітництво виразно відмовляється виконувати накази Військової ради і явно підтримує нелегальну тепер дію вільної профспілки „Солідарність", голова якої Лєх Валєнса все ще відмовляється від будь-яких переговорів з урядом, аж до часу знесення воєнного стану і привернення леґального права діяльности для профспілки.

З різних інформацій, які надійшли з Польщі до Відня, Австрія, виглядає, що переговори, заініційовані примасом Польської Римо-Католицької Церкви архиєпископом Юзефом Ґлємпом з урядом В. Ярузельского покищо не довели до нічого, бо польський єпископат виразно вимагає привернення прав для „Солідарности", що є майже неможливим в теперішній ситуації бомбастичної пропаганди веденої проти профспілки засобами масової інформації Польщі і Совєтського Союзу. Стало також відомо, що Ярузельскі запелював до польських інтелектуалістів, щоб вони своїм авторитетом допомогли осягнути порозуміння. Агентство Ройтерса повідомило, що група 69-ох інтелектуалістів зустрічалась в тій справі з прем'єром і його дорадниками, але вони, подібно як архиєпископ Ґлємп, домагаються знесення воєнного стану і привернення нормального функціонування профспілки „Солідарність", що означає, що режим повинен звільнити усіх активістів „Солідарности" й інших політичних в'язнів, бо без цих передумов ледве чи можна говорити про замирення.

Політичні спостерігачі звертають увагу, що частину відповідальности вільної профспілки, головно на відтинку зв'язків між урядом і Валєнсою, перебрали на себе групи інтелектуалістів, які створились в різних містах Польщі.

Західні дипломати інформують, що також Совєтський Союз починає відчувати клризу в Польщі, бо збіжжя, яке доходило до польських портів в Ґданьску і Ґдині, а потім поїздами транспортувалось до СССР, стоїть нерозладоване в портах. Можливо тому, кажуть дипломати, Москва денервується і гостро засуджує становище ЗСА.

Як відомо, президент Роналд Реґен погрозив також санкціями проти Совєтського Союзу, уважаючи, що власне Москва відповідальна за ситуацію в Польщі.

Помер бл. п. д-р Василь Вергун

Ню Йорк, Н. Й. — У п'ятницю, 25-го грудня 1981 року, тут помер на 73-му році життя несподівано на удар серця бл. п. д-р Василь Вергун, пластун, гімназійний учитель, член Наукового Товариства ім. Шевченка, викладач на Українському Вільному Університеті, колишній головний редактор „Народної Волі", органу Українського Братського Союзу в Скрентоні, Па., відомий публіцист та громадський діяч.

Бл.п. д-р В. Вергун

Д-р В. Вергун уродженець Поділля. Ще в молодості виявляв велике зацікавлення журналістикою. В Україні працював у банкових установах та був організатором молодечого товариства „Каменярі" і редактором журналу цієї ж назви. На еміґрації в Західній Німеччині він повністю посвятився педагогічній праці, допомагаючи організувати українське шкільництво в таборах для переміщених осіб, а також редагував двотижневик „На чужині".

В ЗСА д-р В. Вергун опублікував ряд праць, зокрема про літературні процеси в Україні в другій половині XIX століття. Кілька його праць про діячів цього періоду були видані НТШ, а багато друкувалось на сторінках тижневика „Народна Воля". В 1973 році ред. В.

(Продовження на ст. 6)

Уряд УНР підтримує Лондонський уряд

Оттава, Онт. (ОУПС — УІБ). — У зв'язку з теперішньою ситуацією в Польщі екзильний Уряд УНРеспубліки вислав 20.XII.1981 р. меморандум Урядові Річіпосполитої Польської в Лондоні, Англія, в якому ще раз висловив повну піддержку й солідарність „із усіми акціями, що їх примінить Уряд РПП у цій справі".

Меморандум, підписано головою й керівником ресорту зовнішніх справ Уряду УНР проф. Ярославом Рудницьким, кінчається побажанням „кращого нового року" для обох народів, польського й українського.

КНР виступає проти політики ЗСА

Пекін, КНР. — Після довшого періоду хитань китайський комуністичний уряд почав атакувати Уряд ЗСА і його політику. Як подають засоби масової інформації, пов'язане це з невиразною політикою Вашінґтону у відношенні до КНР та з підтримкою, яку отримує уряд Тайвану від уряду президента Роналда Реґена.

Нове китайське інформаційне агентство передало під кінець року сумаричний огляд подій в світі. В тому огляді про ЗСА сказано: „ЗСА і СССР належать до такої самої категорії. Тільки ті країни становлять справжню загрозу одна одній і загрожують взаємно своїм стратегічним інтересам та безпеці". Американська преса звертає увагу, що від смерти Мао Дзедона в китайській пресі не було такого тону, а навпаки та преса виразно проводила різницю між тими двома супердержавами і їхньою політикою.

Американські дипломатичні чинники погоджуються з тим, що цей зворот у політиці КНР пов'язаний з американським поступуванням у справі Тайвану. Вони цитують вислів впливового китайського дипломата, який в одній із своїх останніх ромов з американською стороною заявив: „Нам не залишається багато місця для маневру. Ми в тій ситуації вибору не маємо, ми мусимо відповісти ЗСА протиударом". Інший китайський дипломат, як подає американська преса, злагіднив вагу виступів китайських інформаційних чинників.

Одначе цілий ряд політичних подій і виступів з китайського боку вказують радше на серйозність, а не переходовість теперішньої ситуації. Прем'єр пекінського уряду Джао Дзіянг, перебуваючи останньо в Північній Кореї, заатакував ЗСА і їхню, на його думку, шкідливу для народів Азії політику. Так само міністер закордонних справ КНР Гуанг Гуа у своїх останніх виступах в часі поїздок до різних країн підкреслює імперіялістичну політику обидвох великодержав і їхнє намагання колоніяльно експлуатували інші країни світу.

Власне на ті країни третього світу, які, як кажуть тепер китайські комуністи, плянують в однаковій мірі використовувати Москва як і Вашінґтон, звертає свою головну увагу Пекін. Мабуть зневірений у можливості глибшої співпраці з ЗСА, КНР повертається до своєї давньої політики будувати бльок „третього світу".

НА МЕДІСОН АВЕНЮ ЦІКАВЛЯТЬСЯ ДОЛЕЮ УКРАЇНЦЯ

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Л. В-а). — Дві особи, члени Міжнародної Амнестії, відділ 11-ий „Медісон Авеню" в Ню Йорку, Айрис Акагоші і Леррі Ізраїль відвідали у вівторок, 24-го листопада, редакцію щоденника, шукаючи допомоги в українців для популяризації справи несправедливо засудженого в Совєтському Союзі в'язня сумління Зіновія Красівського, українського патріота, дисидента, письменника, поета і журналіста.

Під час розмови про Зіновія Красівського в редакції „Свободи" члени Групи Медісон — Айріс Акагоші та Леррі Ізраель.

Зустріч і розмова відбулася з користю для обох сторін, — як про це висловилися незвичайні гості в „Свободі". Незвичайні тому, що не багато є випадків, коли не-українці інформують світ про українські справи.

Обоє цих добрих самаритян приєдналися до цінної праці організації Міжнародна Амнестія з подібних спонук, але в інший час. Для Айрис Акагоші, елеґантної нюйоркчанки мисткині й креслярки, це були „звірства чілійського диктатора" на власних громадянах інших політичних переконань, ніж він сам. І тоді, чотири роки тому, вона вирішила щось робити, щоб допомагати жертвам диктатур у Латинській Америці, уважаючи їх тоді найбільш жорстокими порушниками людських прав. Але коли її праця в Міжнародній Амнестії повела її стежками переслідуваних у Совєтському Союзі, вона побачила, що велике-велике зло існує у тій країні, яка називає себе у паперовій своїй конституції „найдемократичнішою державою в світі". Тепер А. Акагаші активно працює над визволенням засудженого українця З. Красівського і бере його долю дуже близько до серця.

Її колеґа, колись бизнесмен, Леррі Ізраель, вступив до Міжнародної Амнестії дещо раніше, у 1975 році, з чисто людяних спонук. Тому, що людські права, свобода для людини і людей порушується в багатьох країнах світу, а він уважає, що кожна людська спільнота і її окремі члени повинні мати підставове й обов'язкове право на волю, як вона висловлена у найкращих світових документах, у тому — в ухвалах-деклараціях ОН.

Гості розповіли про свою групу і дали широкі відомості про їхнього в'язня сумління — З. Красівського.

Група Медісон Авеню має порядкове число 11 і є однією з приблизно 230 груп Міжнародної Амнестії в ЗСА. Як всі інші групи МА, вона працює для справи визволення в'язнів сумління, яких приділяє групі централя Міжнародної Амнестії з Лондону, Англія. Цих в'зянів визначується два, і вони, звичайно, походять з інших країн і з-під інших політичних систем, щоб „дотримуватися справжньої невтральности". Так, наприклад, другим в'язнем сумління, що ним опікується Група Медісон Авеню, є китаєць Лін Шу-Янґ, що карається в Тайвані у в'язниці вже з 1950 року.

Група Медісон Авеню була зорганізована в 1972 році; тепер вона налічує до 20 членів з різних професій і з різною базою походження й соціяльного стану.

Щомісяця члени відбувають сходини, на яких плянують наступні дії для охорони прав їм доручених в'язнів. Від часу заснування

(Продовження на ст. 6)

У світі

УРЯДИ САВДІЙСЬКОЇ АРАБІЇ І ІРАКУ ПІДПИСАЛИ договір про накреслення кордонної лінії між тими двома країнами. Вже понад 60 років існував між ними конфлікт у визначенні кордонів, що його уряди дотепер не могли полагодити. Щойно під тиском війни Іраку з Іраном і поважних успіхів Ірану у тій війні Ірак був готовий на уступки. Знову ж Савдійська Арабія підтримує всіми можливими засобами Ірак проти Ірану і тому також намагалася полагодити спір і скріпити свою допомогу Іракові. Цю тенденцію зміцнили заходи іранського уряду поширювати ісламську революцію типу аятолли Хомейні й на інші арабські країни, а в першу чергу на Савдійську Арабію та Ірак. Тому міністер внутрішніх справ Савдійської Арабії князь Наєф прибув до Багдаду, а відтак поїхав з іракським міністром внутрішніх справ Саадуном Чакером на спірні терени, де вони підписали розмежуючий обидві території договір. Князь Наєф передав особисто президентові Іраку Саадамові Гуссейнові привіт від короля Халіда, а відтак відбув з ним і з іншими керівниками іракської політики розмови про стратегічні проблеми того простору й взагалі арабського світу. Висліди тих розмов, як і текст заключеного договору не подано до публічного відома.

СЕРЕД ДЕРЖАВ ЗАХІДНЬОЇ ЕВРОПИ НОРВЕГІЯ і Швеція належали до тих, що давали велику матеріяльну допомогу марксистському урядові в Етіопії. Допомога ця йшла, в першу чергу, через установи лютеранських церков, які в тих країнах є домінуючими. Було це не лише на базі прихильної постави урядів тих країн до лівого режиму в Етіопії, але також випливало з відповідних ухвал централі лютерансько-протестантських церков — Світової ради церков. Світова рада церков вже від декількох років на своїх зібраннях вирішує допомагати лівим партизанським рухам у світі. Не зважаючи на ту допомогу, уряд Етіопії нагло позамикав установи добродійної діяльности тих церков у Етіопії й обсадив їхні уряди військом, а працівників розігнав. Уряди Швеції й Норвеґії запротестували перед етіопським урядом, але той не лише відкинув цей протест, але його речник заявив, що всякі того роду протести ні до чого не доведуть. Міністер закордонних справ Етіопії Феллєке Ґедлє-Ґіорґіс заявив: „Всякі спроби натиску із Заходу не змінять постави нашого уряду".

МІНІСТЕР ІНФОРМАЦІЇ СИРІЙСЬКОГО УРЯДУ повідомив в інтерв'ю для преси, що уряд Сирії рішив, принаймні покищо, обмежитися до акцій політичного характеру, а в першу чергу на форумі ОН, проти інкорпорації Ґолянських висот у склад Ізраїля. Міністер Агмад Іскандер заявив, що Сирія вимагатиме конкретних санкцій проти Ізраїля й сподіється, що цим разом речник ЗСА не наложить вета у Раді Безпеки ОН.

УРЯДОВІ ІРАКУ ВДАЛОСЯ ВИКОНАТИ ВСІ потрібні направи й урухомити нафтопровід з нафтових піль Кіркук у північному Іраку до Триполі, порту в північному Ливані. Цей нафтопровід проходить через Сирію, яка ставиться неприхильно до Іраку й тому невідомо, як довго він функціонуватиме. Перепомпування перших 20,000 тонн ропи відбулося без будь-яких перешкод.

БРИТАНСЬКА ПАРТІЯ ПРАЦІ ЗНОВУ ЗАЗНАЛА поважного удару. Її депутат до парляменту у Лондоні Еднайфед Гадзон Дейвис перейшов до недавно заснованої Соціял-демократичної партії Великої Британії. Є це 25-ий депутат парляменту, який покинув Лейбор партію й перейшов до нової партії.

ІНФОРМАЦІЙНЕ АҐЕНТСТВО РОЙТЕРС ПОДАЛО на підставі переданих йому офіційних інформацій, перевірених незалежними джерелами, що в республіці Колумбія впродовж 1981 року загинуло принаймні 400 людей у партизанській війні. Ліві партизани втратили, як перевірено, принаймні 243 бійці, які загинули у збройних зударах з урядовим військом та поліцією, а по боці уряду й цивільного населення були також поважні втрати, хоч дещо менші, як по боці партизан. Вояків і поліцистів загинуло 55, а цивільного населення 122 особи. Партизанський рух у Колумбії є невеликим, як на відносини в південно-і середньоамериканських країнах, але є він ланкою боротьби, що її ведуть марксистські угрупування і їхні союзники у тих країнах.

В Америці

НЕВІСТКА АКАДЕМІКА АНДРЕЯ САХАРОВА Єлізавета Алєксєєва виступила в Ню Йорку на пресовій конференції і заявила, що вона змогла покинути Совєтський Союз тільки завдяки допомозі західніх країн, які, дізнавшись про голодівку Сахарова, повели сильну кампанію проти обмеження особистих свобід в СССР. На її думку обидвоє Сахарови вже давно були б засуджені і вислані у концентраційний табір, якщо б західні спільноти не цікавились їхньою долею. Алєксєєва при тому відмітила, що їй подобається життя в Америці і що вона буде щаслива коли зможе провести все своє життя в країні свободи. У поїздці до Ню Йорку Алєксєєву супроводжав її муж Алєксєй Семйонов, син Єлени Боннер і прибраний син Андрея Сахарова.

РЕЧНИКИ ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ повідомили, що Військова рада національного спасіння в Польській Народній Республіці, яка тепер, як відомо, являється фактичним господарем в країні, обмежила діяльність амбасади З'єднаних Стейтів Америки у Варшаві. Страждають при тому також американські громадяни в Польщі, бо їм не вільно без дозволу Військової ради заходити до власної амбасади, а дипломатам не можна виїжджари з Варшави. Речник Державного департаменту Сандра МекКарті заявила, що Уряд ЗСА порадив американським громадянам, які не мають поважної причини залишатися в тій країні, виїхати негайно до ЗСА, або до іншої західньоевропейської країни, аж до закінчення існуючої в Польщі кризи.

СІМОН ВІЗЕНТАЛЬ, ГОЛОВА ЕВРОПЕЙСЬКОГО центру документації, якого популярно називають „погоничем за нацистами", заявив американським кореспондентам у Відні, що в Польщі ведеться тепер гостра антисемітська кампанія проти людей жидівської національности, яку під вивіскою „Солідарности" ведуть правдоподібно урядові кола, щоб скомпромітувати вільну профспілку. Він підкреслив, що систематично отримує з Польщі, головно з Ґданьска численні листівки, карикатури та й інший матеріял з антисемітським змістом. Йому також відомо, що деякі з тих матеріялів друкуються у Швеції, перевозяться в Польщу і там поширюються людьми режиму. Листівки звертають увагу полякам, що за всі економічні недостатки відповідальні жиди, які ніколи не стоять в чергах за харчами, бо харчі їм видають синагоги; що масові нищення жидів в Освєнцімі й інших концтаборах це „видумка сіоністів" тощо. Візенталь звернув увагу кореспондентам, що подібна ситуація існувала в Чехо-Словаччині після 1968 року.

ПРЕЗИДЕНТ ОБ'ЄДНАНОЇ ПРОФСПІЛКИ друкарських робітників Джордж МекДоналд заявив, що власники нюйоркської газети „Дейлі Нюз" пообіцяли йому, що у випадку продажу, вони повідомлять профспілку першою. Тепер дуже поширюються чутки, що одиноким потенційним покупцем виявився Руперт Мирдок, власник газети „Ню Йорк Повст", який веде тепер переговори з чикаґською компанією „Трибюн" і правдоподібно хоче сполучити обидва видавництва разом. Профспілка турбується таємними переговорами, бо йдеться тут про долю 3,800 робітників затруднених сьогодні в „Дейлі Нюз".

КОЛИШНІЙ СПІВРОБІТНИК АДОЛЬФА АЙХМАНА, помічника Адольфа Гітлера у винищуванні жидівського населення, Отто фон Большвіґ позбавлений американського громадянства, але суд вирішив, що він з причини затяжної і невилікувальної хворобим має право залишитись в ЗСА. Спочатку фон Большвіґ твердив на суді, що він під час Другої світової війни був подвійним аґентом і працював в гітлерівській розвідці з доручення Сі-Ай-Ей, але цей „арґумент" не переконав суддю Милтона Шварца, тим більше, що урядові чинники і речники Сі-Ай-Ей не надіслали жодної документації, яка свідчила б про правдивість зізнання Большвіґа.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-8984) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Новий документ

Дня 25-го листопада 1981 року Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй схвалила новий документ-деклярацію, який проголошує „право людини на свободу думки, совісти і релігії". За цим документом, названим „Деклярацією в справі усунення усіх форм нетолерантности і дискримінації, базованій на релігії чи віруванні", голосували також представники СССР, Української і Білоруської Республіки, як теж усі московські комуністичні сателіти в ОН.

Між важливішими прерогативами цього документу є такі рішення:

- Кожна людина має право на свободу думки, совісти і релігії;
- ніхто не сміє бути предметом дискримінації з боку держави, інституції, групи людей чи окремої людини з причини релігії чи вірування;
- кожна людина повинна втішатися правом доступу до релігійного виховання чи вірування, згідно з бажанням її батьків, чи в іншім випадку, леґальних опікунів, і її дитину не можна примушувати до виховання в релігійному дусі проти бажання батьків чи леґальних опікунів, маючи на увазі, що провідним принципом повинно бути якнайкраще добро дитини.

Крім того, Деклярація голосить, що „свобода думки, совісти, релігії чи вірування" ще включає такі вольності:

- Право на Богослуження чи зібрання у зв'язку з релігією чи віруванням, як теж (право) будувати і втримувати приміщення для цих цілей;
- виготовляти, набувати й уживати у відповідному розмірі потрібні артикули і матеріяли, що відносяться до обрядів, релігійних звичаїв чи вірування;
- писати, друкувати і розповсюджувати доречні видання у тих ділянках.

Без сумніву, цей документ являється новим і важливим міжнародним інструментом у боротьбі за релігійні права в атеїстичних країнах.

Одначе, якщо мова про СССР, то ми не маємо найменших надій, що Кремль примінюватиме ці постанови нового документу ОН відносно релігійної свободи. Чейже совєтська конституція виразно визнає „право на релігійну свободу і право на протирелігійну діяльність", але совєтський режим дозволяє і підтримує тільки „антирелігійну діяльність", а суворо переслідує тих, що хотять практикувати релігію, згідно з постановами совєтської конституції.

Совєтський Союз і Українська СССР також врочисто підписали Універсальну Деклярацію Прав людини 10-го грудня 1948 року, та користуються цією Деклярацією в пропаґанді між народами Азії, Африки і Південної Америки.

У 1975 році Совєтський Союз також підписав Гельсінкські угоди, в яких справа релігійної свободи й практики були особливо підкреслені.

А як в дійсності совєтський уряд респектує ці міжнародні рішення та декларації? Запитаймо українського католика Йосифа Терелю, якого від 1962 року жорстоко переслідувано за прив'язання до Української Католицької Церкви. Запитаймо українського православного духовника, о. Василя Романюка, який був засуджений на довгі роки ув'язнення за його відданість Українській Православній Церкві. Вкінці, серед нас тепер перебуває баптистський пастор, Ґеорґій Вінс, якого переслідувано за це, що він відмовився належати до урядом, затвердженого баптистського союзу, а радше підтримував т. зв. „ініціятивників", цебто незареєстрованих баптистів, яких послідовно переслідує совєтський уряд.

Та не зважаючи на це, новий документ ОН про свободу релігії треба привітати як дальший поступ людства до загальної толерантности відносно релігії та релігійних практик.

Навіть у відношенні до атеїстичного СССР, нова Деклярація буде доцільним знаряддям в обороні гноблених і переслідуваних громадян в Совєтському Союзі, як це показує Заключний Акт Гельсінкських Угод, який уможливив повстання Гельсінкських груп, які представляють порушення людських і національних прав цілому світові і тим розкривають правдиве обличчя СССР.

ПРЕЗИДЕНТ ПАКІСТАНУ МОХАММЕД Зія уль-Гак повідомив, що, з огляду на важке міжнародне положення і у зв'язку з небезпекою, яка виникла для Пакістану через окупацію Афганістану совєтською армією та постійні налети й наскоки афганських військових частин і летунства на територію Пакістану, він покищо відложив вибори до парляменту. На місце парляменту президент уль-Гак установив Державну дорадчу раду, до якої входить 350 осіб. Рада ця матиме вгляд у всі державні справи, даватиме свої поради та вказівки. Генерал уль-Гак підкреслив, що не так самі вибори, як передвиборча кампанія можуть породити внутрішні ферменти й розходження серед суспільства. Боротьба різних партій роз'єднає суспільство на ворогуючі між собою табори, а це для держави й народу під сучасну пору небезпечне й небажане.

Ярослав Гайвас

ДИЯВОЛЬСЬКА ГРА

Неділя, 13-го грудня, принесла в Польщі те, чого приятелі польського народу побоювалися здавна: інтервенцію збройної сили для розв'язки внутрішніх проблем і процесів польського життя. Покищо ця інтервенція обмежилася до польських збройних сил, але немає найменшого сумніву, що коли б їм не вдалося виконати наміченого Москвою завдання, або коли б вони захиталися й почали підтримувати свій нарід, брататися з ним, на інтервенцію прийдуть „союзники з Варшавського пакту", тобто російські дивізії, серед яких для окраси і для замилювання очей будуть нещасні вояки Чехо-Словаччини, Мадярщини, Болгарії.

Москва хоче статуса кво

Яке завдання намічене Москвою мілітарній інтервенції генерала і прем'єра Войцєха Ярузельського? Очевидно, що пропаганда буде різно украшувати й прямо фальшувати це завдання, але воно буде тільки таке: припинити вільностеві зрушення у Польщі, зліквідувати всі організовані вияви суспільної ініціятиви, зламати або знищити провідних діячів зрушення та повністю привернути статус кво, тобто стан, який був перед серпнем 1980 року.

До реалізації цього завдання Москва готовилася довго. В часі переговорів з незалежною профспілкою „Солідарність" в дипломатичних розмовах з представниками різних країн, а в першу чергу країн Заходу, врешті, а це, мабуть, найбільш інтенсивно, в пропаґанді й агітації. Усі ці заходи служили для створення підгрунтя і умов для вжиття сили. Ціль визначена Москвою нелегка й може бути далека. Але в існуючих умовах Москва має багато часу. Країни Заходу не то що не готові до будь-якого спільного виступу, вони не здібні на спільну поставу. Ослаблені морально, заінтересовані тільки „добре заставленим столом для своїх громадян сьогодні" замотані в різні „корисні" господарські переговори з Москвою провідники Заходу з малими вийнятками ховають голову в пісок. І це власне, а не щось іншого, не силові переваги, не ракети й не атомова зброя, дають змогу Москві переводити в життя свою диявольську гру і на очах цілого світу польськими руками ще раз поневолювати польський нарід.

Всебічна підготова

З жалем треба признати, що Москва приготовляла свій плян терпеливо, кропітко та вміло і час вибрала для цієї операції пригожий. Щойно тепер можна зрозуміти, вияснити та пов'язати в одноціле цілий ряд, здавалося зовсім незалежних від себе подій і рішень. Ось, наприклад, відхід від влади у Польщі давнього „убека" і шефа тієї інституції (Урзонд безп'єченьства — польське КҐБ) Станіслава Кані і перебрання його посту генерального секретаря партії генералом Ярузельським. Ішлося про концентрацію влади у вирішньому моменті в одних руках. Тепер стало ясно, що вереснева мобілізація Внутрішніх сил оборони, тобто збройних сил „безпеки" були звичайною генеральною пробою до виступу в неділю, 13-го грудня, а відома висилка військових відділів у різні осередки з наказом „допомагати у потребі владі" була пробою і перевіркою що військо у такій ситуації робитиме і як ним маневрувати. Все це й багато іншого було пляномірною, на далеку мету, розрахованою підготовою до того, що сталося в ту неділю. Навіть такий епізод, як схоплення на магнітофонний запис виступів різних провідних діячів „Солідарности" включно з Лєхом Валенсою і передання їх по радіо до публічного відома є звичайною ланкою в підготові „державного перевороту", який стався в ту злощасну неділю. А в майбутньому, що не дай, Боже, і проти чого цілий Захід мусів би виступити всіми можливими засобами, це все може послужити „доказовим матеріялом" у судових процесах.

У такий спосіб совєтські майстри та їхні польські помічники будували цеглина за цеглиною недільний замах на вольності польського народу. А все те, що вони сьогодні говорять про причини, про положення, яке витворилося і тим подібне, це тільки раціоналізація, оправдання переведеної збройної інтервенції. Москва знову показала, що вона вміє змагати до осягнення своєї цілі та що вона аж ніяк не перебирає в засобах.

Іншим „майстерштіком" облуди й підступу, диявольського сприту була недільна промова генерала Ярузельського. Вона не цікава ні програмою праці, ні навіть обіцянками, бо таких властиво і не було. А втім їх і так ніхто не брав би серйозно, ані ніхто не брався б виконувати. Майстерність того виступу у деклярації про ті всі проблеми й потреби, якими польський нарід живе і якими його можна переконати. Власне зміст тієї промови вказує на те, що вона є тільки овертюрою до важкої гри.

Ярузельський сказав: „Маючи на увазі наші цілі, не можна сказати, що ми не виявили доброї волі, поміркування, терпеливости і часом навіть того було забагато. Ми навіть пішли далі. Ініціятива великого всенаціонального узгіднення здобула підтримку мільйонів поляків. Це створило шансу, створило нагоду поглибити демократичну систему, керування народу країною, поширити реформи. Та ці надії завели. За столом для переговорів не було проводу „Солідарности". Слова сказані в Радомі і Ґданську показали справжні цілі того проводу. Ті цілі потверджені практикою, зростаючою агресивністю екстремістів, спрямованою на знищення польської державної системи. Ми мусимо зв'язати руки авантюрникам, заки вони штовхнуть країну в громадянську війну. Моїм обов'язком взяти відповідальність за це. Звертаюся до вас, вояки польської армії, тих в активній службі і резервістів, будьте вірні своїй присязі в добрі і в лиху. Звертаюся до вас членів народної міліції і служби безпеки. Бережіть державу проти ворога. Звер-

(Продовження на ст. 6)

Святослав Караванський

Дружня бесіда

Новий Рік! Різдво! Святкова пора!.. До цих днів треба й газеті щось нового, свіжого, цікавого написати. Конче треба! Прийшло й замовлення: „Ви ж там до Нового Року щось писоніть таке...до діла...підходященьке..."

От я й думаю. Де ж того нового узяти. Коли це приходить на пам'ять давня мудрість: „Нове-це добре забуте старе".

Та й справді! Чом би не воскресити в нашій пам'яті те, що ми забули? А коли не забули, то забуваємо. А вже про дітей годі й говорити. От, я й пригадаю сьогодні дещо з призабутих скарбів народної мудрости:

„Не всі ті гладкі, що багато їдять, і не всі ті мудрі, що багато говорять".

„Злість відкриває рот, а закриває очі".

„Де дві ґаздині, там голодні й свині".

„Голка всіх зодягає, а сама гола".

„Як ти не коваль, то й кліщі не погань!".

„Не диво, що кобила здохла, але хто дав собакам знати?".

„Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка".

На жаль, ця остання мудрість не виправдала себе у вільному світі. Є й ковбаса, є й чарка, є й багато дечого ще, а сварки кінця не видно. Чи є яка рада на неї? Може, дідівська мудрість стане тут у пригоді?

„Кого Бог хоче покарати, тому відбирає розум".

„Голосний кіт мишей не ловить".

„Хто робить багато діл нараз, не зробить жадного ґаразд".

„У кого розум, у того й щастя".

„Де слова масні, там вареники пісні".

„Колос повний до землі гнеться, а порожній вгору пнеться".

„Хто не зазнав зла, той не шанує добра".

„У чужій соломі спить, та ще й шелестить".

„Чужих богів шукає, а своїх вдома має".

„Де є худоба там є шкода".

„Без голови й ногам лихо".

„Недогода моїй бабці ні на печі, ні на лавці".

„Клич його братом, а він хоче татом".

„Навчав іще старий Сенека: від дурнів держися здалека".

„Ледве ся вродить, а вже верховодить".

„Не кидай старих чобіт, поки нових не купиш".

„Не гостри ножа, поки не зловиш барана".

„Голим задом їжака не вб'єш".

„Дай дурневі товкача, він і вікна поб'є".

„Що хутко робиться, то сліпе родиться".

А закінчу я новорічний перелік старого й забутого так само забутим зворотом:

„Від краю до краю усім добра бажаю!".

З Новим Роком!

З новим розумом!

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Малярська виставка Ю. Крохмалюка в Дітройті

Виповнити цілу виставку картинами тематично подібними, вимагає відваги і певности, що та своєрідна тематична схожість не доведе до зменшення зацікавлення глядача, а навпаки зміцнить його заінтересованість. Кожна картина Юрія Крохмалюка- заповнена десятками фантастичних форм, як людей із звірячими тілами, чи звірят із людськими головами. Вплетений ще в це рослинний світ заокруглює цілість дійсности і існування. Його твори основуються на дійсності полученій із фантазією, на реальнім і сюрреальнім їхнім схопленню.

Відчуття міри в рисунку і композиції дозволяє йому вмістити на одній картині неймовірну кількість сюжетів. Це їх нагромадження виключає можливість кольорового тінювання і перспективи. Зате глядач стає зачудований винахідливістю його уяви та їх упорядкуванням. Це доказ, що його цікавить повнота життя, але його творчий інстинкт підказує йому форми неіснуючі в природі й так він охоплює дійсність і світ уявний, і в цей спосіб виходить поза рами баченого і існуючого. В цьому своєму бажанні він не пішов слідами модерних напрямків, що докочуються до безглуздя.

Віртуозність його уяви полягає в цьому, що беручи за підставу одне конкретне створіння, він вміє віддати його в десятках різних форм. Дійсність пустила в рух його уяву і з неї він видобуває щось дивне, перед тим небачене. Це компроміс між оптичним реалізмом і поетичною візією. У його картинах можна доглянути відгомін середньовічного Бога, однак без його суворости. З більш сучасних, можна згадати французького маляра Руссо. І той коловорот масок та створінь говорить про постійний рух життя, його змінливість і барвистість. А все ж таки в цьому багатстві форм та їхньому невпинному русі захований лад, що вказує на логічну побудову картин.

„Осіння забава", з її легко накиненими золотими листками та червоними яблуками, насичена радістю усіх створінь з причини багатого урожаю. І чи це буде щось із казкового світу „Лісової пісні", чи з царства морських глибин, чи предивна симбіоза мушель і хризантем все має своєрідну, відмінну атмосферу. Його індивідуальний підхід полягає у цьому, що маючи опанований рисунок і багату палету кольорів, він не віддзеркалює бачене — він творить бачене.

Володимир Баран

Михайло Кучер

„НЕҐАТИВНИЙ ФЕНОМЕН" У СССР

Коли Брежнєва спитали чи „структуральні зміни" в Совєтському Союзі, себто поважний зріст немосковських народів, його турбує, він відповів, що ні. Це приспішує, на думку Брежнєва, створення „радянського народу", себто т. зв. злиття націй. Відповідь фантастично некомпетентна.

Одначе оптимістичний погляд Брежнєва не поділяють совєтські економісти, демографи і соціологи. поважний зріст немосковських народів, який в Совєтському Союзі прийнято називати „неґативним феноменом", викликає великі проблеми, а саме перенаселення сільських районів, потребу переміщення індустрії, освітні проблеми, і так далі.

Совєтська влада, без огляду на її пропаґандивні заяви, затурбована великим зростом населення неслов'янських народів, зокрема мусулманів, або народів мусулманського колись походження.

В европейській частині Совєтського Союзу зріст населення — нижчий середнього. Деякі чисто великоруські області мають „нулевий" (зеровий) зріст населення, що совєтський уряд вважає небезпечним та занепокоюючим. Тому совєтські соціологи суґерують урядові потребу нагороди батьків, які мають бажану кількість дітей. За терміном „бажана кількість дітей" криється страх втратити великоруську більшість у Совєтському Союзі і страх перед неминучими наслідками такого явища. Такі нагороди передбачені в першу чергу для великоросів і взагалі так зв. білого населення Совєтського Союзу, що автоматично викличе закиди у національній дискримінації, бож совєтська конституція уважає усіх громадян рівними перед правом.

Демографічна проблема має в Совєтському Союзі, як, зрештою, і всюди, політичне значення. Величезна червона імперія так потрапила загіпнотизувати Захід, що навіть деякі дослідники Совєтського Союзу вважають і досі цю країну однонаціональною, і з одною мовою.

Одначе перепис населення СССР з 1970 року показав, що великороси мають тільки 53,4 відсотки загального числа населення і такий відсоток зменшується.

Демографічний відсоток вказує на те, що незабаром великороси в Совєтському Союзі стануть меншістю. Це явище відоме вже на Заході і його мусіли признати самі совєтські вчені. Так, совєтська дослідниця Бондарська у книзі „Плідність в СССР" признала зменшення кількости великоросів. („Етнічно-демографічний аспект", Москва, 1977 рік).

Бондарська ділить совєтські національності на „західні" та „східні". „Західні" — це ті, які живуть в европейській частині Совєтського Союзу і так зв. совєтський схід — центральна Азія і Кавказ. Бондарська пише, що національності „сходу" — киргізи, туркмени, узбеки і таджики мають великий натуральний приріст населення, а азербайджанці і казахи вдвічі більший. Тому кількість узбеків приблизно у 2000 році осягне понад 28 мільйонів — 9 мільйонів 1920 року. Кількість казахів зросте до 13,6 мільйона, азербайджанців до 11,4 мільйона.

Національності „заходу" — українці, білоруси, молдавани, литовці, латвійці та естонці у тому відношенні виглядатимуть гірше, себто слабше. Їх кількість буде 65,7 мільйона 2000 року — побільшення на 8 мільйонів і їхній уділ у загальному числі населення дійде, себто зменшиться, до 20,5 мільйона — 25 відсотків СССР і зріст майже на 50 мільйонів. Азійський блок переважить над европейським.

Одночасно „европейські" національності — західні географічно — хоч відносно слабші, залишаться „національною проблемою" — для великоросів та для уряду СССР.

Біля 2000 року великороси осягнуть побільшення на 10 відсотків — аритметично біля 142 мільйони, а відсоткове відношення висловиться у 44,3 відсотка і великороси втратять свою більшість з 1970 року. Тому така демографічна зміна дуже важлива для совєтського уряду. Одною з перших ознак такого стану можуть бути бажання не-росіян стати членами центрального уряду СССР у більшій кількості як великороси. Тепер ЦК має одинадцять етнічних великоросів, тому незабаром навіть найбільш консервативні вчені Заходу не зможуть називати Росією Совєтський Союз.

Анна Власенко-Бойцун

ФІДЖІ — ТИХИЙ РАЙ

II

Одна з туристок пояснювала голосно, що тут постійно віють вітри з півдня і впливають на поставу дерев, людей і звірят. Виїхавши на добрий шлях, побачили ми в далечині гірські пасма з імпозантним верхом Вікторія, що має 4,341 стіп. Загалом цілий острів Віті Леву гористий і весняно-зелений, переплетений плянтаціями цукрової тростини, що становить 40 відсотків фіджійського експорту, гаями кокосових пальм і бананів, які теж експортують, папаяпопо, що на Фіджі куди менші як на Флориді, але смачніші й солодші. Близько столиці шляхи такі ж гарні як у ЗСА, звичайно обсаджені пальмами або тропічними квітчастими кущами, що цвітуть у різні пори року.

Автобус наш заїхав до Ґренд Пасіфік готелю у Сува, де я і заночувала, бо вже була дуже втомлена, плянуючи вранці пошукати дешевшу кватиру. Одначе ціна за кімнату була ще дешевша як у Нанді, тому я залишилась на цілий тиждень. Хоч цей готель увечері видався мені дуже понурий, але раненько, коли я вийшла на балькон, то побачила, що це справжня англійська палата, збудована ще в часах королеви Вікторії для британських вельмож, які в минулому і цьому ще столітті жили в готелі Ґренд Пасіфік, а навіть 1973 року англійський майбутній король Чарлз у ньому гостював. Сам будинок, оточений ботанічним городом, що вміщає багато дерев і кущів — характеристичних для фіджійських островів і простягається аж до порту. В готелі — два басейни всередині будинку, а другий — новий, назовні. Величезна їдальня, прикрашена екзотичними цвітами та веранда, на якій можна танцювати. До кожної вечері приграє оркестра, що її треба би назвати комбінованою, бо побіч місцевих інструментів є також скрипка, флейта й гарфа, що на ній грає старша жінка, вдягнена в фіджійський одяг так же само як музики-чоловіки.

Чималою прикметою цього ж готелю є близьке положення до центру Суви, де продають не лише всякі орієнтальні вироби, поруч американських й европейських, але також шиють старанно і дешево одяги за взірцем, якщо турист захоче, передусім знамениті англійські костюми з новозеляндської чи іншої вовни, що нею прямо засипані всі робітні. Найкращий і найдешевший вовняний костюм можна набути в Суві! Також золота, прецизійно виконана, біжутерія, мабуть найдешевша в світі.

А на базарі всякого орієнтального дива — чимало: гаптовані сукні, мережані білі легенькі блюзочки, японські кімона, обширні китайські капелюхи, індійські мальовничі шовки, подорожні торби, мішки, валізи всяких розмірів та з усіх кінців світу, але американські „дангаріси" і кока кола, мабуть, мають найбільший попит і в бідних, і в багатих туристів із цілого світу та й в самих фіджійців — білих і смуглявих.

* * *

Неймовірна але правдива зустріч

Весело проминали дні в готелі Ґренд Пасіфік. Через три дні у мене вже було багато знайомих і з ними я проводила час: вранці-пливання, бо тільки прокинувшись і помолившись, я вже спішила в басейн; відтак-звичайна компанія при столі в їдальні, що кожного дня змінялась, дехто відлітав, дехто приїжджав; після сніданку — похід з жінками в місто на закупи, тобто вони купували, а я оглядала й часом дораджувала; після обіду — відпочинок, бо й гаряче по полудні в Суві, а ввечері — прохід у городі, купіль, вечеря но й „партійка" бріджа, часом до півночі.

Четвертого дня раненько я вийшла на балькон і відразу побачила червоний прапор, що яскраво майорів десь у пристані. Взявши далековид, я почала йому приглядатись та й побачила, що на ньому і серп і молот, що мене чимало здивувало. Тому зараз після сніданку погнала на пристань, щоб ближче приглянутись, чи я не помилилась Але ні! В пристані причалив совєтський корабель „Михаїл Ломоносов", ніби рибальський. Підійшовши ще дальше, до самого берега, побачила я корабель у всій ширині вже заякорений, а ввічливий фіджійський поліцист у білій зубатій спідниці нижче колін, не лише впровадив мене своїм виглядом у добрий гумор, але навіть сказав мені „Добридень", що осмілило мене запитати, чи він пильнує „червоного медведя". Він засміявся і сказав, що сповнює службу та ще й поінформував мене, що корабель буде декілька днів, бо його направляють.

По полудні з цілим готелевим товариством пішли ми приглядатись „Михаїлові Ломоносові". Я була вдоволена, що могла товариству розказати дещо про того російського вченого, що в XVIII столітті, набравши знання у Києвській Академії, став основником нової російської літератури і визначним професором хемії в Петербурзі. При цій нагоді ми довідались, що наступного дня буде можна оглянути деякі частини „Ломоносова" призначені пам'яті вченого, що знаходиться на першому поверсі корабля. Отже в дев'ятій годині ранку в четвер, 1-го березня, ми вирушили оглядати совєтський корабель. Я вже була на містку, коли моє вухо зловило звук рідної мови, і то мови мого дитинства, проведеного в Карпатах: „Ба, кобисмо найшли"!

В одній хвилині, навіть нікому не вибачаючись, я завернулась, бо голос був за мною і міг походити від моряків, що якраз посувались містком, чемно роблячи місце туристам, що входили на місток. Я зачарована милим бойківським голосом, що навіть видавався мені знайомим, слідкувала від кого цей голос несеться, але матроси розмовляли по-російському. Але ж таки я стояла і пильно прислуховувалась. Дещо дальше стояли два молоденькі хлопці і тихо розмовляли один з одним. Я обережно підсунулась до них, і нахилившись, ніби чогось шукаю, надслухувала їхню мову. І знову почула: „Диви" (по-російському було б „сматрі"), один із них рукою вказував на верхів'я, що синіли в далечині. „Це — українці, — подумала я — вони інші від других моряків і тримаються окремо. Хлопці теж спостерегли мене і відійшли повільно дальше прямуючи до міста, але часто зупиняючись, оглядаючи будинки і тихо розмовляючи, а я в пристойній віддалі йшла за ними. Коли ж ми були вже досить далеко від інших моряків, що теж вирушили в місто, я приспішила кроку, а зрівнявшись з ними привіталась: — Добрийдень хлопці! Вітайте в столиці Фіджі! Я теж українка, — додала всміхаючись. Хлопці остовпіли. Пристали.

(Закінчення на стор. 6)

ПРОТОКОЛ

РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛИСЯ НА „СОЮЗІВЦІ" В ДНЯХ ВІД 8-го до 12-го ЧЕРВНЯ 1981 РОКУ

(3)

4. ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ

ЗВІТ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ ВОЛОДИМИРА СОХАНА

(Продовження)

ЗАГАЛ ЧЛЕНСТВА
СТАН ЗАГАЛУ ЧЛЕНСТВА З 31-го ГРУДНЯ 1980 Р.

(Члени активні, на виплаченому забезпеченні і на безплатному продовженні)

	Число членів	Їх сума забезпечення
Молодь	15,742	$19,829,886
Дорослі	40,456	56,671,005
Акцидентові грамоти	6,887	34,435,000
Молодь на виплаченому забезп. і на безпл. продовженні	5,770	4,568,453
Дорослі на виплаченому забезп. і на безпл. продовженні	15,812	12,856,514
Разом: 31-го грудня 1980 р.	**84,667**	**$128,360,858**

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ ЗАГАЛУ ЧЛЕНСТВА РОКІВ 1979 І 1980

	Число членів 12.31.1979	Число членів 12.31.1980	Прибуток, або втрата
Молодь	21,893	21,512	-381
Дорослі	57,173	56,268	-905
Акцидентові грамоти	6,862	6,887	+25
РАЗОМ:	**85,928**	**84,667**	**-1,261**

СТАН УСІХ ЧЛЕНІВ І ЇХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Кінець року	Число членів	Їх сума забезп.	Перес. сума забезп. членів
1971	88,366	$103,191,489	$1,168
1972	88,231	107,063,066	1,213
1973	89,119	113,624,140	1,275
1974	89,069	117,521,304	1,319
1975	88,112	118,962,825	1,350
1976	87,729	121,061,399	1,379
1977	87,655	125,294,396	1,429
1978	87,075	127,261,062	1,461
1979	85,928	128,231,660	1,492
1980	84,667	128,360,858	1,516

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ЧИСЕЛ ЧЛЕНСТВА І СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

(Стан з 31-го грудня 1980 р.)

	Число членів	Їх сума забезпечення
Молодь	15,742	$19,829,886
Дорослі	40,456	56,671,005
Акцидентові грамоти	6,887	34,435,000
Разом активні члени:	**63,085**	**110,935,891**
Молодь на випл. забезпеченні і на безпл. продовженні	5,770	4,568,453
Дорослі на випл. забезпеченні і на безпл. продовженні	15,812	12,856,514
Разом неактивні члени:	**21,582**	**17,424,967**
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ:	**84,667**	**$128,360,858**

Додаткові забезпечення

Забезпечення платника вкладок на грамотах Деп. Молоді	3,766	$5,255,500
Подвійне забезп. на випадок смерти внаслідок нещасливого випадку	17,032	28,275,250
Разом додаткові забезпечення:		**$33,530,750**
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ ТА ЇХНЯ ЗАГАЛЬНА СУМА ЗАБЕЗП.	**84,667**	**$161,891,608**

ПОРІВНЯННЯ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 1979 і 1980 РОКІВ

	Сума забезп. 12.31.1979	Сума забезп. 12.31.1980	Прибуток, або втрата
Молодь	$19,977,052	$19,829,886	-$147,166
Дорослі	57,153,255	56,671,005	-482,250
Акцидентові грам.	34,310,000	34,435,000	+125,000
Молодь на випл. забезп. і безпл. продовженні	4,310,169	4,568,453	+258,284
Дорослі на випл. забезп. і на безпл. продовженні	12,481,184	12,856,514	+375,330
Разом:	**$128,231,660**	**$128,360,858**	**+$129,198**

Додаткові забезпечення:

Забезп. платника вкладок на грамотах Деп. Молоді	$5,374,000	$5,255,500	-$118,500
Подвійне забезп. на випадок смерти внаслідок нещасливого випадку	31,972,750	28,275,250	-3,697,500
Загальна сума забезпечення	**$165,578,410**	**$161,891,608**	**-$3,686,802**

ЗАГАЛ ЧЛЕНІВ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПО КЛЯСАХ

(Стан з 31-го грудня 1980-го року)

ДЕПАРТАМЕНТ МОЛОДІ

Кляса	Число членів	Їх сума забезпечення
Т-16 (Кл. І)	290	$343,000
Р-70 (Кл. ІІ)	181	64,886
ТР-65	496	496,000
Р-20	6,475	9,039,000
Е-20	4,445	4,577,000
Е-18	3,390	4,297,000
Р-65	129	209,000
Е-65	336	804,000
Разом активні члени:	**15,742**	**$19,829,886**
Члени на випл. забезпеченні	4,886	3,623,698
Члени на безпл. продовженні	884	944,755
Разом неактивні члени	**5,770**	**$4,568,453**
Разом у Департаменті Молоді	**21,512**	**$24,398,339**

ДЕПАРТАМЕНТ ДОРОСЛИХ

Кляса	Число членів	Їх сума забезпечення
Кляса І (Старий рід забезп.)	28	$21,750
Р-70 (Кл. ІІ)	144	119,000
Т	1,584	1,377,750
W	11,022	11,039,505
Р-20	12,624	18,520,000
Р-65	1,573	2,983,000
Е-20	9,639	12,025,500
Е-18	2	1,500
Е-65	2,693	6,158,500
DP-60	196	278,500
DP-65	712	2,289,500
Т-5	44	316,000
Т-10	195	1,540,500
Разом грамоти житт. забезп.	**40,456**	**$56,671,005**
Грамоти акцидентового забезп.	**6,887**	**$34,435,000**
Разом всі активні члени	**47,343**	**$91,106,005**
Члени на випла. забезпеченні	14,513	$11,176,961
Члени на безпл. продовж.	1,299	1,679,553
Разом неакитвні члени	**15,812**	**$12,856,514**
РАЗОМ у департаменті Дорослих	**63,155**	**$103,962,519**

ПІДСУМКИ

Департамент Молоді	21,512	$24,398,339
Департамент Дорослих	63,155	103,962,519
ВСІ ЧЛЕНИ РАЗОМ:	**84,667**	**$128,360,858**

ПОЯСНЕННЯ КЛЯС ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Т-16 (Кл. 1.) — термінове забезпечення молоді до 16-го року життя;
Р-70 (Кл. 11) — забезпечення платне по смерти з вкладками платними до 70-го року життя (Деп. Молоді);
ТР-65 — термінове забезпечення на $ 1,000 із автоматичною зміною на 23-му році життя на клясу Р-65 і суму $ 5,000 забезпечення;
Е-18 — вивінувальне забезпечення молоді платне у 18-му році життя;
Р-20 — забезпечення платне по смерти з вкладками платними впродовж 20 років;
Е-20 — 20 літнє вивінувальне забезпечення;
Р-65 — забезпечення платне по смерти з вкладками платними до 65-го року життя;
Е-65 вивінувальне забезпечення платне у 65-му році життя;
Кляса 1. (Старий рід забезп.) — забезпечення платне по смерти, без резерви, з вкладками платними впродовж цілого життя;
Р-70 (Кл. О) — забезпечення платне по смерти з вкладками платними до 70-го року життя;
W — забезпечення платне по смерти з вкладками платними впродовж цілого життя;
DP-60 — забезпечення з подвійною сумою посмертного до 60-го року життя і вкладками платними впродовж цілого життя;
DP-65 — забезпечення з подвійною сумою посмертного до 65-го року життя і вкладками платними впродовж цілого життя;
Т-5 — термінове забезпечення на 10 років для дорослих членів;
ADD — акцидентове забезпечення.

ЧИСЛА ЧЛЕНІВ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПО СТЕЙТАХ І ПРОВІНЦІЯХ

(Стан з 31-го грудня 1980 р.)

П. ч. Стейт Провінція	Число членів	Їх сума забезпечення	Число Відд.
1 Pennsylvania	18,331	$25,328,475	108
2 New York	15,063	19,965,178	71
3 New Jersey	11,655	17,872,116	60
4 Illinois	9,240	11,628,966	29
5 Ohio	7,283	11,912,325	31
6 Ontario, Canada	5,556	12,431,622	40
7 Michigan	4,775	8,338,471	13
8 Connecticut	2,496	3,574,937	15
9 Quebec, Canada	1,459	3,119,296	8
10 Maryland	1,203	1,883,533	7
11 Massachusetts	1,125	1,516,605	9
12 Minnesota	829	1,742,449	4
13 Rhode Island	680	1,037,590	5
14 Saskatchewan, Canada	577	1,783,000	7
15 California	513	777,185	3
16 Indiana	475	560,500	5
17 Manitoba, Canada	463	833,713	3
18 Delaware	433	675,558	2
19 Missouri	415	392,300	4
20 Nebraska	258	243,695	3
21 Dist. of Col.	238	280,000	1
22 Alberta, Canada	227	499,500	5
23 Florida	227	361,344	3
24 West Virginia	195	207,450	1
25 Wisconsin	170	207,250	3
26 Kansas	146	164,000	1
27 Colorado	124	156,500	1
28 Virginia	122	303,500	1
29 Arizona	95	145,000	1
30 British Columbia, Canada	65	127,800	2
31 New Hampshire	57	62,500	1
32 Texas	43	59,000	1
33 Washington	40	43,500	1
34 Maine	32	69,000	1
35 North Dakota	27	20,500	2
36 Oregon	16	18,000	1
37 Nova Scotia, Canada	14	18,500	1
РАЗОМ:	**84,667**	**$128,360,858**	**454**

ЧИСЛА ЗАГАЛУ ЧЛЕНІВ, АКТИВНИХ І НА ВИПЛАЧЕНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТА НА БЕЗПЛАТНОМУ ПРОДОВЖЕННІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА ОСЯГНЕНИМ ВІКОМ

(Без грамот акцидентового забезпечення)

Стан з 31-го грудня 1980-го року

Вік	Числа членів	Їх суми забезпеч.	Смертні випадки у 1980 р.: Число	Смертні випадки у 1980 р.: Їх сума забезпеч.
0	228	$435,500		
1	357	641,000		
2	414	687,500		
3	453	770,000		
4	496	851,000		
5	487	771,500		
6	507	784,000		
7	494	742,000		
8	550	773,500		
9	635	886,000		
10	718	1,019,970		
11	780	1,059,296		
12	715	925,000		
13	819	1,040,141	1	$1,000
14	855	1,107,000		
15	913	1,099,399		
16	923	1,085,000	1	1,000
17	989	1,208,155	3	3,000
18	862	1,102,219	2	2,000
19	1,024	1,406,300		
20	1,026	1,410,673		
21	1,106	1,565,000	1	1,000
22	1,120	1,591,000		
23	1,223	1,839,000		
24	1,210	1,829,436		
25	1,214	1,837,172		
26	1,297	1,967,000	2	4,000
27	1,219	2,018,300	2	2,000
28	1,283	2,084,607	2	2,500
29	1,265	2,019,587	1	2,000
30	1,188	1,868,650	2	2,000
31	990	1,459,983	4	10,500
32	1,068	1,621,966	4	3,000
33	1,292	1,980,658	2	3,000
34	1,208	1,701,346		
35	780	1,255,727		
36	678	960,150	1	3,000
37	692	954,135		
38	638	944,283	1	3,000
39	586	828,100	1	1,000
40	465	683,915	3	2,500
41	450	734,904		
42	416	585,409	2	2,000
43	484	650,698		
44	461	631,950	2	2,000
45	443	613,800	1	1,000
46	481	651,268	2	2,000
47	502	631,200	1	1,000
48	614	766,512	1	1,000
49	640	758,669	5	7,000
50	740	927 393	3	4,000
51	818	1,026,280	2	4,000
52	896	1,210,835	3	3,000
53	1,261	1,406,662	9	11,000
54	1,661	1,854,633	10	8,500
55	2,174	2,383,708	9	14,000
56	2,419	2,818,926	11	11,500
57	2,545	2,731,454	17	15,900
58	2,469	2,577,117	16	12,000
59	2,357	2,363,176	20	18,500
60	2,091	2,069,689	23	23,500
61	1,817	1,761,462	30	30,000
62	1,636	1,500,208	18	14,500
63	1,429	1,324,445	15	11,500
64	1,436	1,272,557	27	24,000
65	1,260	1,119,610	23	19,500
66	1,368	1,195,560	35	26,463
67	1,104	1,025,192	31	24,500
68	1,021	878,927	32	22,800
69	803	712,336	18	15,500
70	753	609,847	26	21,000
71	681	524,635	21	25,000
72	563	459,521	13	10,500
73	481	369,553	19	17,500
74	417	317,513	23	16,800
75	378	287,963	9	7,000
76	348	250,951	15	11,500
77	358	254,133	11	7,500
78	301	213,525	16	11,000
79	252	169,240	27	20,600
80	299	200,887	28	19,814
81	283	192,186	32	23,500
82	335	230,892	27	16,550
83	338	225,149	30	20,750
84	333	224,491	53	35,036
85	278	190,715	34	22,223
понад 85 р	719	504,909	159	115,400
Разом:	**77,780**	**$93,925,858**	**942**	**$778,836**

КАНАДА

НОВІ ЧЛЕНИ В КАНАДІ В 1980 РОЦІ

	Число членів	Їх сума забезп.
Молодь	98	$227,000
Дорослі	146	436,000
Акцидентові грамоти	61	305,000
Разом у 1980 році	**305**	**$968,000**
Нові члени у 1979 році	**359**	**$1,364,000**

НОВІ ЧЛЕНИ В КАНАДІ ТА ЇХ СУМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Рік	Число членів	Їх сума забезп.	Пересічна сума
1971	543	$1,500,000	$2,762
1972	560	1,372,500	2,451
1973	652	1,961,000	3,007
1974	643	2,112,500	3,285
1975	319	1,076,500	3,374
1976	302	1,017,000	3,367
1977	438	1,436,000	3,278
1978	311	968,000	3,112
1979	359	1,364,000	3,799
1980	305	968,000	3,173

ЗАГАЛ ЧЛЕНСТВА УНС В КАНАДІ

(Стан з 31-го грудня 1980 року)

	Число членів	Їх сума забезп.
Молодь	1,789	$2,708,000
Дорослі	4,521	8,248,400
Акцидентові грамоти	1,405	7,025,000
Разом активні члени	**7,715**	**$17,981,400**
Молодь на виплаченому забезп. і на безплатному продовженні	164	170,775
Дорослі на виплаченому забезп. і на безпл. продовженні	482	661,256
Разом неактивні члени	**646**	**$832,031**
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ:	**8,361**	**$18,813,431**

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ АКТИВНОГО ЧЛЕНСТВА КАНАДИ РОКІВ 1979 і 1980

	Число членів 12.31.1979	Число членів 12.31.1980	Прибуток або втрата
Молодь	1,857	1,789	-68
Дорослі	4,619	4,521	-98
Акцидентові грамоти	1,417	1,405	-12
РАЗОМ:	**7,893**	**7,715**	**-178**

ПОРІВНЯННЯ ЧИСЕЛ ЗАГАЛУ ЧЛЕНСТВА КАНАДИ РОКІВ 1979 і 1980

	Число членів 12.31.1979	Число членів 12.31.1980	Прибуток або втрата
Молодь	2,033	1,953	-80
Дорослі	5,095	5,003	-92
Акцидентові грамоти	1,417	1,405	-12
РАЗОМ:	**8,545**	**8,361**	**-184**

ПОРІВНЯННЯ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧЛЕНСТВА КАНАДИ В РОКАХ 1979 і 1980

	Сума забезп. 12.31.1979	Сума забезп. 12.31.1980	Прибуток або втрата
Молодь	$2,719,500	$2,708,000	-$11,500
Дорослі	8,367,400	8,248,400	-119,000
Акцидентові грамоти	7,085,000	7,025,000	-60,000
Разом активні члени:	**$18,171,900**	**$17,981,400**	**- $190,500**
Молодь на випл. забезп. і на безпл. продовженні	$185,143	$170,775	$14,368
Дорослі на випл. забезп. і на безпл. продовженні	634,442	661,256	+26,814
Разом неактивні члени:	**$819,585**	**$832,031**	**+$12,446**
СУМИ ЗАБЕЗП. ВСІХ ЧЛЕНІВ:	**$18,991,485**	**$18,813,431**	**-$178,054**

СТАН УСІХ ЧЛЕНІВ І ЇХ СУМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КАНАДІ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Кінець року	Число членів	Їх сума забезп.	Перес. сума забезпеч. члена
1971	9,366	$16,323,895	$1,742
1972	9,279	16,659,847	1,795
1973	9,419	17,839,230	1,894
1974	9,418	18,671,810	1,982
1975	9,168	18,546,071	2,022
1976	9,003	18,487,137	2,053
1977	8,941	18,874,782	2,111
1978	8,742	18,823,164	2,153
1979	8,545	18,991,485	2,223
1980	8,361	18,813,431	2,250

ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

ЧИСЛА ДОДАТКОВИХ ГРАМОТ В ДЕП. ДОРОСЛИХ ЗА ОСТАННІХ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Кінець року	Число всіх дор. членів	Число додаткових грамот
1971	45,941	4,069
1972	45,172	4,028
1973	45,512	4,092
1974	45,151	4,101
1975	44,376	4,067
1976	43,867	4,029
1977	43,533	3,977
1978	42,766	4,037
1979	41,641	3,949
1980	40,456	3,896

ЧИСЛА ГРАМОТ АКЦИДЕНТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСНОВНИХ І ДОДАТКОВИХ

Стан з кінця року	Основні грамоти	Додаткові	Разом
1963	282	796	1,078
1964	468	1,257	1,725
1965	648	1,501	2,147
1966	871	1,751	2,622
1967	981	1,956	2,937
1968	1,071	2,149	3,220
1969	1,035	2,329	3,634
1970	1,514	2,549	4,063
1971	1,628	2,728	4,356
1972	1,872	2,955	4,827
1973	2,220	3,324	5,544
1974	2,376	3,533	5,909
1975	2,469	3,586	6,055
1976	2,534	3,650	6,184
1977	2,743	3,836	6,579
1978	2,850	3,922	6,772
1979	2,903	3,959	6,862
1980	2,953	3,934	6,887

ПЕРЕСІЧНИЙ ВІК ЧЛЕНІВ УНСОЮЗУ
(Числа з конвенційних звітів)

31-го грудня 1953 року	41	років
31-го грудня 1957 року	36	років
31-го грудня 1961 року	39.91	років
31-го грудня 1965 року	37.6	років
31-го грудня 1969 року	38.89	років
31-го грудня 1973 року	40	років
31-го грудня 1974 року	41.06	років
31-го грудня 1975 року	41.6	років
31-го грудня 1976 року	40.78	років
31-го грудня 1977 року	42.29	років
31-го грудня 1978 року	44.5	років
31-го грудня 1979 року	43.11	років
31-го грудня 1980 року	43.55	років

СМЕРТНІСТЬ ЧЛЕНСТВА УНСОЮЗУ
(Відсоткові числа, базовані на віку членів та віку грамот)

Рік	%смертности
1965	54.4
1966	59.2
1967	58.8
1968	61.4
1969	58.09
1970	54.71
1971	57.22
1972	65.10
1973	52.79
1974	61.03
1975	51.33
1976	50.86
1977	52.51
1978	55.4
1979	54.5
1980	51.61

ЧИСЛА НОВИХ ЧЛЕНІВ В РОКАХ ВІД 1933 ДО 1980 ТА СТАН ЧЛЕНСТВА ЗА КОНВЕНЦІЙНИМИ ЗВІТАМИ

Рік	Число нових чл.	Число всіх членів з кінцем даного року
1933	2,502	30,314
1934	2,870	
1935	2,161	30,335
1936	3,113	
1937	2,814	
1938	4,492	
1939	5,300	
1940	5,564	38,167
1941	3,859	
1942	3,240	
1943	3,191	
1944	4,085	
1945	2,990	45,720
1946	2,804	
1947	3,306	
1948	4,221	
1949	8,154	56,983
1950	8,710	
1951	7,313	
1952	5,733	
1953	4,682	70,221
1954	3,426	
1955	3,490	
1956	3,343	
1957	4,430	72,438
1958	3,727	
1959	4,998	
1960	3,567	
1961	4,830	81,441
1962	4,093	
1963	4,446	
1964	4,398	
1965	4,896	86,059
1966	4,994	
1967	4,400	
1968	3,872	
1969	5,462	89,107
1970	5,252	89,209
1971	4,056	88,366
1972	4,216	88,213
1973	4,668	89,119
1974	4,005	89,069
1975	3,111	88,112
1976	3,071	87,729
1977	3,743	87,655
1978	2,982	87,075
1979	2,648	85,928
1980	2,239	84,667

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСИРА УЛЯНИ ДЯЧУК

В моїм звіті за 1979 рік я ствердила, що сімдесяті роки позначилися сприянням зміні. Це саме можна сказати і про рік 1980. Цих великих коливань у відсотках на інвестиційному ринку протягом звітового року не **могли передбачити найбільш відомі економісти.**

Підставова відсоткова стопа, **яку побирають** банки від своїх найбільш довірених клієнтів, була на початку року поміж 15% і **15 1/4%** але вже за три з половиною місяців зросла до 20%. Чотири місяці пізніше, вона впала до 11%, але дуже скоро почала підноситися і в половині грудня осягнула нову рекордову висоту 21 1/2%. **Ця підставова відсоткова стопа мінялася в 1980 році аж 37 разів, коли рік раніше було 15 змін.**

Також відсоткова стопа гіпотечних позичок зазнала великих вагань. З початком року фінансові установи побирали від таких позичок — на протяг 25 років у висоті 75% вартости реальности — приблизно 13%. У квітні ця відсоткова стопа виносила вже 16.5%. В половині серпня вона впала до 12 1/2%, але не вдержалася довго, бо від того часу постійно зростала так, що з кінцем року в пересічному банки побирали від 15 до 15 1/2% річно.

Коливання у відсотковій стопі захопило бондовий ринок і відстрашило багато покупців бондів. І не дивно. Візьмімо для прикладу, що ви є власником корпораційних бондів з найвищою оцінкою, речинець дозріння яких припадає на 2019 рік і вони приносять вам 10.95 відсотків річно. Коли б ви хотіли їх були продати з початком 1980 року, то за $1,000 вам давали б тоді $982.50, а відтак у березні ви ствердили б, що вони варті тільки $800.00. В половині червня з великим задоволенням ви були готові **продати ці бонди за $1,052.50, але, не зробивши цього тоді, вам у половині грудня давали б за них уже тільки $772,50. З кінцем грудня вартість бондів виносила $845.00.** Тим самим за рік ці бонди впали на вартості на 14%. Цей приклад добре зображує небувалий досі змінливий бондовий ринок. Вагання в цінах бондів протягом 1980 року були більші, як у вартісних паперах, цілком протилежно до того, що історично діялося.

Покупці бондів вимагали і одержували бонди з коротшим речинцем дозріння, бо не бачили користи зв'язувати свої гроші на 20 чи 30 років. Тому в 1980 році понад 40% всіх нових бондів видано на речинець до 10-ти років.

Що приніс і принесе нам 1981 рік? Фінансові передсказування на 1981 рік у пересічному годилися з тим, що в загальному в першій половині року відсотки повинні впасти. На жаль, це не сповнилося. Економісти уважали, що економія держави послабиться, що також не сталося. Припускають, що інфляція, яка рік тому досягнула між **12.4%, цього року дійде до 10%, що не становить великої поправи.**

На відсоткову стопу впливають інфляційні сподівання тих, які гроші інвестують. Зв'язуючи свої гроші на певний речинець, вони вимагають таких високих відсотків, які б **рекомпенсували їх за** меншу вартість долярів, які вони дістануть назад. У часі приготування цього звіту в половині травня 1981 року, підставова відсоткова стопа стоїть на 19 1/2%, відсотки від гіпотечних позичок приносять до 17 3/4%, а 10-літні бонди середньої оцінки 16 1/2%. Хоча провідний економіст уряду президента Регена, Лоренц Курлов, ствердив, що до місяця або двох рекордово високі відсотки устабілізуються і почнуть поволі спадати, інші економісти уважають, що як довго немає конкретних доказів, що інфляція спадає, так довго нема вигляду на зменшення відсоткової стопи.

Проблема високих відсотків для нашої установи є дуже важлива.

Високі відсотки не дозволили нам старатися про гіпотечну позичку на наш будинок і тим самим ми не могли звільнити наших грошей для побудови дому—приміщень для потребуючих старших віком членів; бо мусимо платити рекордово високі відсотки від наших позичок і тому, що рекордово високі відсотки спричинюють зріст цін на всі продукти та всі праці, які заторкують і нашу організацію.

Звіт з фінансового стану УНСоюзу за форматом подібний до звітів з попередніх років. Ось найважливіші дані цього звіту, подані у розповідній формі

Прибутки

Перший раз в історії нашого УНСоюзу загальна сума всіх річних прибутків переступила сім мільйонів долярів, осягнувши суму $7,103,075. Цього року прибутки зросли на суму $465,984.

Загальна сума одержаних членських вкладок дала $2,942,404. Перший раз від 1974 року вкладки впали нижче трьох мільйонів долярів і дали суму $2,942,404. Хоча на день 2-го січня 1981 року ми одержали ще вкладок на суму $20,630, висланих в грудні м.р., на жаль, ми не могли цим разом включити їх до прибутків за 1980 рік. У двох попередніх роках такі впливи були включені.

Причиною зменшення суми вкладок **є у зменшеного** числа активних членів, а саме:

За 1980 рік, — втрата в активнім членстві виносила 1750
За 1979 1794
За 1978 1033
За 1977 1667

ЧЛЕНИ ПЕРЕДПЛАТНИКИ „СВОБОДИ"

Стан з кінця року	Ціни місячної передплати 65 ц.	50 ц.	30 ц.	Разом усіх Передплати.
1965	11,951	374	2,100	14,425
1969	11,218	71	1,629	12,918
1970	10,691	57	1,480	12,228
1971	10,430	47	1,318	11,795
1972	10,257	38	1,159	11,454
1973	10,215	38	1,020	11,273
1974	10,055	31	895	10,981
1975	9,892	23	799	10,714
1976	9,823	24	706	10,553
1977	9,703	19	600	10,322
1978	9,543	14	509	10,066
1979	9,359	11	434	9,804
1980	9,071	5	363	9,439

ЧИСЛА СПОДІВАНИХ ВИПЛАЧЕНИХ ГРАМОТ НА НАСТУПНИХ ЧОТИРИ РОКИ

Рік	Виплачені Е грамоти: Молоді	Виплачені Е грамоти: Дорослих	Виплачені Р грамоти: Молоді	Виплачені Р грамоти: Дорослих	Разом
1981	637	514	427	778	2,356
1982	570	471	380	750	2,171
1983	472	417	287	660	1,836
1984	448	402	274	630	1,764

Коли взяти до уваги, що пересічна річна вкладка виносить $30.00, то за три роки ми втратили по $141,990 вкладок річно, що і підтверджують **наші зіставлення.**

Одинока кляса, яка постійно росте, це акцидентове забезпечення з дуже малими вкладками.

Відостки від інвестицій дали загальну суму $2,625,623, себто $330,589 або 14.4% більше, чим рік раніше. Корпорація Дому УНСоюзук вплатила за позичку за 1979 рік відсотків на суму $128,750 та $100,000 за 1980 рік. Відсотки від уділів зросли на $6,383 або 59%. З інвестицій в бондах вплинуло відсотків на суму $2,162,941, виказавши зріст на $194,784 або 9.9%. Одержані відсотки від позичок на грамотах збільшилися від попереднього року на 9.14%, а від гіпотечних позичок на 3.5% або на суму $6,527.—

Прибутки книгарні і друкарні „Свободи", як також „Союзівки", є проаналізовані окремо в дальшому.

З продажу двох реалностей зискано суму $45,237.

До кінця грудня ц.р. вплинула **з продажі різдвяносвяточних карток** сума $30,555, а на кінець квітня 1981 року збірка дала вже $34.000. По виплаті всіх видатків зараховано до Братського Фонду для уділення стипендій потребуючим студентам суму $13,091.

Ми вдячні тим 6,500 членам, які скоро і щедро відгукнулися своїми пожертвами, щоб збагатити наш Стипендійний **Фонд і допомогти потребуючим студентам.**

До Фонду Наглої Потреби вплинуло пожертв у висоті $12,356, а з продажу Енциклопедії Українознавства прибула сума $15,765.

Видатки

Загальна сума всіх видатків досягнула $5,950,799, виказавши за рік зріст на суму $234,621.

Членам виплачено суму $2,560,950, або $56,749 менше, як попереднього року. Виплати грошевих зворотів зросли на $64,312 і дали суму $351,529. Менше, як попереднього року виплачено посмертних виплат як також за дозрілі вивінувані грамоти. Спеціяльно замітна різниця є у виплаті вивінувальних грамот, за які члени одержали майже $864,000, бо у минулім році ті виплати дали суму понад $100,000 більшу.

Інвестиційні виплати впали на $28,711 і дали загальну суму $80,372. Це перший раз від довгих років, що ми не мали жадних втрат у гіпотечних позичках.

„Свободі" виплачено за членів, як доплату до їх передплати, суму $451,030 на $43,330 більше, чим рік раніше. Видатки „Свободи" і Союзівки — як згадано є проаналізовані окремо на іншому місці цього звіту.

Організаційні видатки зросли у звітовому часі до суми $508,432, себто на $54,000 більше від суми таких видатків за 1979 рік. Найбільше зросли кошти оголошень, до яких включено видатки за виконання двох фільмів фірмою „ФІЛЬМАТ ПРОДАКШЕН. Згідно з контрактом, цій фірмі виплачено суму $73,125. Дальших $38,875, **залишилося** ще до виплати у 1981 р.

Від липня 1980 року виплачуємо секретарям, як зворот їх **видатків, по 10% від вкладок, зібраних від членів, почавши** від другого року членства. Помимо того, що сума зібраних вкладок впала в 1980 році на $89,535, сума секретарських зворотів зросла на **$7,678 і дала суму** $306,193.

Платні, податки і забезпечення дали загальну суму $625,196, виказавши зріст на суму $83,086.

Збільшено вклад до пенсійного фонду на $36,844, як **цього вимагала** умова, базована на підставі віку працівників і років служби та висоти платні.

Оплата за шпитальне забезпечення зросла на суму $3,000, за групове забезпечення на суму $2,319 та за забезпечення від припадку на суму $2,792.

Платні працівників зросли на $26,182 або на 8.8%, а платні екзекутивних урядовців на суму $8,788.

Канцелярійні виплати дали загальну суму $116,674, що є на $4,217 більшою, від суми з попереднього року.

Різні інші видатки дали загальну суму $69,026. Значно вищі видатки були на оплату актуарія.

В липні 1980 року ми змінили актуарія з фірми „Піт Марвік Пітчель" на Ц.П.С. Актуаріс" у Стемфорді, Конн. Ця фірма обслуговує понад 30 виключно братських установ. В 1979 році ми замовили у Піт Марвік аналізу наших грамот для встановлення нової дивіденди. Кошти за першу фазу цієї аналізи були у висоті понад $9,000.

Перевірка дивіденди:

Від років ми були свідомі того, що схема виплати нашої дивіденди: вимагає ґрунтовної перевірки. Говорило**ся про це на останній Конвенції, як також на кожних річних Нарадах. У половині 1979 року Екзекутива представила цю справу актюарній фірмі Піт, Марвік,** Мітчель. По кількох спільних нарадах уповноважено цю фірму перевести студію наших **кляс забезпечень з метою** встановлення нових дивіденд.

Ця аналіза мала бути виконана у двох фазах. Першу фазу закінчено при кінці 1979-го року, але запізно, щоб поробити зміни у дивіденді на 1980 рік.

Аналіза брала до уваги 9 головних родів нашого забезпечення. Калькуляції базувалися на даних, одержаних з Головної Канцелярії.

Висліди аналізи були такі:

1) Коли взяти до уваги вкладки по виплаті річної дивіденди, відразу вражає велика неспівмірність між різними родами забезпечення. Тому, при встановленні висоти дивіденди, треба керуватися насамперед сумою грошей, якою кожна кляса диспонує.

2) Тому, що є найбільш правдоподібно, що старші роди забезпечення найбільше причинилися до зросту надвишки резерви, належиться цим родам приділювати значно більшу дивіденду, хоч би вона видавалася зависокою.

3) Деякі нові кляси забезпечення вимагають перевірки, без огляду на зміну висоти у дивіденді, бо на цих клясах поносимо втрати.

Рекомендації:

1) Для старших кляс забезпечення.

Слід перегрупувати ці кляси у дві категорі: з вищими і з нижчими вкладками та відповідно до того підносити дивіденду, не залежно від віку грамот, спершу в менших сумах, опісля їх постійно збільшувати.

2) Для нових кляс забезпечення.

Їх також належить поділити на дві категорії, залежно від висоти вкладок, але підвишку дивіденди зосереджувати на грамотах з довгим віком, бо в раніших роках ці грамоти одержували неспівмірно високу дивіденду.

3) Збільшити суму дивіденди виплаченим грамотам, інвестована резерва яких приносить вищі відсотки, як сподівані.

4) Видати серію грамот, які базуватимуться на нашім теперішнім досвіді і видатках. Висота їх **дивіденди буде** відразу встановлена. Ці нові кляси забезпечення можуть **конкурувати з теперішніми полісами комерційних компаній.**

Висліди цієї аналізи перебрала нова актюарна фірма **Ц.П.С.**

Цьогорічна дивіденда збільшена на приблизно $48,000. Чергова зміна дивіденди наступить в 1982-му році.

Виплати з Фонду Братського

Виплати з Фонду Братського винесли загальну суму **$98,438, виказавши зріст на майже $15,500.**

На спортову акцію видано $5,957, на допомогу членам виплачено суму $20,830, дотацій організаціям приділено в сумі $34,560 та $31,250 уділено в стипендіях для студентів високих шкіл.

Для приготування книжки про голод в Україні в роках 1933-36 виплачено першу рату в сумі $6,000. Порівнюючи ці виплати з сумами за попередній рік, можна ствердити, що дотації на спортову акцію зросли на суму $1,458, дотації організаціям на суму $11,335, а стипендії на $8,700.

Цього року до дотацій включено кошти оголошень, чи сторінок тих організацій, які дістали місце в „Свободі" безкоштовно, чи з опустом.

„Свобода"

Прибутки видавництва „Свобода" виказали суму $859,180. З передплати „Свободи" і англомовного „Українського Тижневика" вплинула сума $548,500. УНСоюз заплатив за своїх членів понад $451,000, на $43,000 більше, чим рік раніше.

З огляду на підвишку передплати за „Український Тижневик" від 1-го червня 1980 року до $5.00 для членів УНСоюзу і $8.00 для не-членів, як і тому, що висилається цей тижневик тільки тим, хто його замовив, з передплати **від членів осягнено суму $17,763, себто на $15,235 більше,** чим попереднього року. Передплата від не-членів зросла на 112%. Все ж таки УНСоюз надальше мусить фінансово піддержувати „Український Тижневик". Кошт одного 16-ти сторінкового тижневого накладу виносив з кінцем 1980 року $2,356 і тому повинен коштувати 38 центів, або кругло $20.00 річно. Тим самим УНСоюзу доплачує до кожного передплатника річно $15.00, до не-членів $12.00

Кошти одного накладу „Свободи" на чотирьох сторінках виносив з кінцем 1980 року $2,200; шість сторінкового накладу $2,699, а вісім сторінкового $3,206. Пересічні кошти однієї передплати виносять $40.00. Тому від 1-го травня 1981 року піднесено передплату „Свободи" для нечленів до цієї суми. УНСоюз тепер доплачує до передплати кожного члена $32.20 річно.

Передплата „Веселки" в 1980 році впала до $1,913, а кошти видання „Веселки" постійно зростають. УНСоюз доплачує до цього видання річно суму $13,327. Щоб покрити всі видатки, річна передплата „Веселки" повинна виносити $12.00. Наші члени платять тепер по $5.00, а нечлени по $8.00 річно.

Прибутки з друкованих праць зросли за 1980 рік на $60,163, і дали суму $122,931. Впродовж 8-ми місяців минулого року друкувався у нашій друкарні тижневик „Новий Американець"

З продажу Альманаху в 1980 році вплинула сума $28,775, на $3,000 більше чим рік раніше.

Сума всіх видатків у звітовому році дала $858,873. На $12,770 або 14% зросли платні в редакції, на $33,071, або 21% у друкарні, та на $7,567 або 10% у адміністрації. Кошти поштової пересилки збільшилися на $12,476 або 7.68%, а кошти матеріялу зросли на $47,154 або 29%.

Союзівка

Всі прибутки з готелярського підприємства Союзівки **дали загальну суму $491,830.58, на $25,988 більше як попереднього року, а разом з податками $521,431.21. З огляду на** підвишку цін від винайму кімнат і прохарчування, з цієї ділянки прибутки дали $344,027, на $16,959 більше, чим рік раніше. Також збільшилися прибутки з напитків на суму $11,842.

Усіх видатків було на суму $541,141, включно з податками у висоті $29,716.

На готелярські видатки припала сума $491,235, яка знову включає вищеподані податки.

За направи видано суму $25,635, на закуп нових устаткувань суму $8,324, що разом дало $33,959. З чистих прибутків з готелярського підприємства у висоті $30,196 видано $23,959 на направи і устаткування, а дальших $10,000 доложено з каси УНСоюзу. Закуплено такі більші прибори:

1) Машину до копіювання **за суму $1,952.**
2) Новий мотор до фільтрування води у купальнім басейні 1,434
3) Килими 1,140
4) Апарати, що остерігають перед вогнем 930
5) Апарати до гашення вогню 813
6) Апарат для відповідей на телефон 720
7) Електричні прибори 299

До дальшого капітального ремонту включено:

1. Плитки і праця (підлоги **в головній барі та відновлення** лазничок) $5,769
2. Направа плятформи перед Веселкою 2,578
3. Направи паркувальних площ 8,777
4. Впровадження нових рур і електричних проводів до керниці 4,772
5. Винайм буллозера для направи водопроводів і інших праць 2,409

ЗВІТ КОРПОРАЦІЇ ДОМУ УНСОЮЗУ

Корпорація Дому УНСоюзу одержала у звітовому часі **чиншів на суму $1,718,245. Зріст чиншів в порівнянні з попереднім роком дав суму $210,077. Всі прибутки, враз із оплатою за паркування авт і відсотками від ощадностевого конта, виказали в 1980 р.** суму $1,751,856 або на $191,299 більше, чим рік раніше.

Оперативні видатки дали суму $614,535, що є на $66,806 більше, чим рік раніше. На $46,109 або на 26% зросли кошти енергії, газу і електрики, а приряди до чищення і різні направи зросли на $18,722, або 88.86%. Впродовж року прийшлося малювати всі публічні коридори, деякі приміщення, згідно з умовою винаймлення, та приміщення УНСоюзу і „Свободи".

Адміністраційні видатки дали загальну суму $102,254, **зменшившися за рік на суму $3,103.** Дещо зросли платні працівників, оплата нічних сторожів та кошти оголошень.

Найбільший зріст виказали відсотки від позичок. За банкову позичку з Комершел Траст Ко., корпорація платить відсотки на підставі стопи, яку побирають банки від найпевніших клієнтів. Ця відсоткова стопа осягнула на початку 1980 року 15% та, постійно зростаючи, дійшла в половині квітня аж до 20%. Опісля почала впадати і вже в половині серпня осягнула 11%, але знову зростала, так, що 19-го грудня осягнула рекордову висоту 21 1/2%.

За цю банкову позичку у висоті $1,470,000 виплачено **відсотків на суму $208,145, що в пересічному дало 14.16%.**

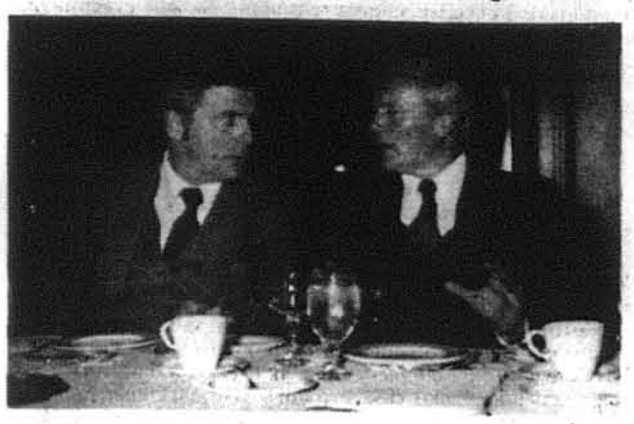
На початку звітового року позички від членів УНСоюзу становили суму $4,095,200, а при кінці року $3,862,000. За них виплачено відсотків у висоті $386,087.00. Відсотки від цих позичок мінялися. На день 1-го січня 1980 року виплачено членам відсотків у висоті 8%, опісля виплачувано вже по 10%. На першого січня 1981 року власники позичок одержали вже по 12%. За позичку УНСоюзу у висоті $8,000,000 корпорація виплатила суму $242,423, з чого сума $142,423 належалася ще за 1979 рік, а $100,000 за 1980 рік. Дальших $142,423 за 1980 р. перенесено до виплати на 1981 рік. Всіх виплат на покриття відсотків було у висоті $836,655, на $92,482 більше, чим попереднього року. Загальна сума видатків дала $1,553,445 перед амортизацією та $1,835,925 після амортизації, що створило недобір у висоті $84,068.60.

На кінець року майже всі приміщення в будинку були винаймлені. Відновлено домову з кількома фірмами на новий речинець на вищих чиншах, чим досі.

Майно УНСоюзу

Майно УНСоюзу на кінець **1980 року виносило суму $45,188,487 і зросло впродовж звітового часу на суму $1,152,276.**

У першу річницю КУС в Торонтонському університеті

Проф. Павло Магочі (зліва) розмовляє з Вілліям Ґ. Дейвісом, прем'єром Онтаріо, під час зустрічі фундаторів цієї Катедри.

Фундація Українських Студій в Торонтонському університеті в Канаді відзначила своїх фундаторів бенкетом, що відбувся 19-го листопада 1981 року в готелі Гілтон у Торонто в першу річницю існування і праці Катедри Українських Студій в Торонтонському університеті.

Господар вечора адвокат Євген Зараска, президент фундації Українських Студій відкрив вечір і подав коротку історію першої в Канаді Катедри Українських Студій в Торонтонському університеті, що її заснувало в 1979 році Товариство Українських Професіоналістів і Підприємців Торонто під проводом адв. д-ра Ю.Данилова і адв. Ігора Бардина. Вони співпрацювали із своєю надбудовою Федерацією Українських Канадських Професіоналістів і Підприємців. Старання тривали досить довго і вимагали, між іншим, частих поїздок до Оттави на розмови із відповідними чинниками, яких треба було переконати про потребу створення першої Катедри Українських Студій в Торонто. У Канаді в тому часі вже існував і діяв Канадський Інститут Українських Студій у Едмонтоні, який вже розвинув незвичайно важливу діяльність, зокрема дослідного і видавничого характеру в ділянці українознавства, але не мав тих прав, що їх звичайно має окрема університетська катедра українських студій і про це старалися ініціятори в Торонто.

В дальшій стадії старань, відбутих багатьох нарад в Торонто та інтервенцій в Оттаві ініціятори одержали для ФУС від федерального уряду Канади, при допомозі голішнього федерального міністра багатокультурности Н.Кафіка, сина українського еміґранта-піонера, поважну фінансову дотацію в сумі 300,000 долярів у березні 1979 року. Опісля зорганізовано ще дальшу додаткову суму і 29-го березня 1979 року Фундація Українських Студій в Торонто підписала умову з Торонтонським університетом про відкриття Катедри Українських Студій у цьому університеті, із завданням — студій української історії, культури і політичної економії.

Дня 22-го жовтня 1980 року відбулася інавґураційна церемонія на Торонтонському університеті і новоприйнятий на Катедру Українських Студій професор д-р Павло Маґочі виголосив інавґураційний виклад. Особа нового професора д-ра Павла Маґочі викликала напочатку певну контроверсію, а це з уваги на видану ним книжку про закарпатських русинів з арґументацією, що це є окремий від загалу українців нарід, що історично не відповідає правді. Від осени 1980 року проф. П. Маґочі почав на Торонтонському університеті виклади з історії України. Рівночасно він працює над писанням історії українців в Галичині і приготовляє підручник історії України в англійській мові. Ці інформації подав адв. Е. Зараска. Господар вечора під час відкриття заразом подав, що фундатори Катедри Українських Студій на Торонтонському університеті задоволені з довершеного діла заснування катедри.

Опісля отець д-р Даниляк провів молитву перед вечерею. По вечері господар представив гостей за головним столом, а саме: д-р Ю.Данилів, п-і Марія Маґочі, адв. Петро Саварин, п-і Круґер, п-і О.Лелюк, о. протоєрей І.Боднарчук, п-і О.Тутецька, міністер М.Лелюк, адв. Е.Зараска, проф. П.Маґочі, Вілліям Дейвіс, прем'єр провінції Онтаріо, п-і Люба Зараска, о. д-р Роман Даниляк, п-і Дейвіс, декан д-р А.Круґер, міністер Василь Дячук з Едмонтону, п-і Ф.Данилів, І.Тутецький, голова Федерації УПП в Канаді.

Декан д-р А.Круґер привітав від Торонтонського університету, а міністер Лелюк привітав присутніх, а опісля представив В.Дейвіса, який виголосив довшу промову, присвячену головним чином зараз актуальній в Канаді справі нової конституції, до компромісового прийняття якої він як прем'єр Онтаріо, багато причинився. В заключенні він побажав дальших успіхів в праці Фундації і Катедри Українських Студій.

Господар подякував прем'єрові за його слово і передав йому картину українського маляра Василя Курилика під назвою „Канада".

З уваги на те, що цього ж вечора відбувалося засідання провінційного парляменту та голосування, прем'єр В. Дейвіс і міністер М. Лелюк, як також присутні на залі провінційні посли українці, що їх окремо представив господар, — Юрій Шимко і А.Колин, — були змушені відійти, щоб узяти участь у засіданні парляменту в Торонто.

Опісля слово-привітання українською мовою виголосив Василь Дячук, міністер провінції Алберти, а теж прочитав привітання від Лоґіда, прем'єра провінції Алберти. Міністер Василь Дячук підкреслив, що ми, українці у провінції Алберти, крім урядової мови англійської, як другу мову маємо українську, і у Алберті не тільки в університеті викладають українську мову і літературу, але також і у державних, провінційних школах відбувається навчання українських дітей в двох мовах — англійській і українській, і цього ми вам бажаємо в Торонто та у провінційних школах Онтаріо. Бурхливі оплески були висловом подяки нашому землякові, міністрові провінції Алберти.

Другим промовцем з Едмонтону був загальновідомий громадський і політичний діяч, українець адвокат Петро Саварин, знаний із його успішних старань для заложення Канадської Фундації Українських Студій у Едмонтоні, разом із іншими співпрацівниками як, наприклад, проф. М.Лупул й інші. Він висловив подяку всім фундаторам Катедри Українських Студій на Торонтонському університеті, при тому підкреслив заслуги проф. В.Тарнопольського, що перед 1979 роком відновив ідею заснування Катедри Українських Студій на одному із канадських університетів, що опісля зреалізували адв. д-р Ю. Данилів, адв. Ігор Бардин і їхні співпрацівники, члени управи Товариства Українських Професіоналістів і Підприємців в Торонто.

Окремо привітав Петро Саварин присутнього проф. Юрія Луцького, який довгий час був зв'язковим у справах катедри до університетських чинників в Торонто, і адв. С. Фроляка, члена Управи Товариства УПП. Теперішний голова ФУКПП висловив подяку гостям, промовцям і всім учасникам за участь, та підкреслив потребу гармонійної співпраці всіх відділів і членства Федерації.

В перервах між промовами у мистецькій програмі відома українська солістка Іванна Карасевич проспівала три пісні, одну в перекладі на англійську мову і дві українською мовою — „Пісня буде поміж нас" музика і слова В.Івасюка і „Києве мій" музика Луценка, при акомпаньяменті В.Дейвіса. Присутні нагородили виконавців програми ґучними оплесками.

Під час вечора ґрала камерна оркестра Наталії Клюфас.

Опісля д-р Ю.Данилів, перший президент Фундації Катедри Українських Студій, роздав присутнім фундаторам (які зложили на ціль фундації по одній тисячі долярів або більше) грамоти з відзначенням їхньої жертвенности для української науки.

Господар вечора Є. Зараска подякував гостям і учасникам за численну участь у вечорі, а о. протоєрей Іван Боднарчук молитвою закінчив вечір.

У розмовах учасники висловлювалися, що вечір, влаштований для відзначення першої річниці відкриття Катедри Українських Студій на Торонтонському університеті, пройшов успішно.

Згідно з інформаціями ініціяторів вечора, їхнім завданням є вдержувати дальший постійний контакт з фундаторами, жертводавцями і українською громадою не тільки на терені Торонто, але і всієї провінції Онтаріо. Окрему увагу, уважають, присвятити для вдержування контакту із університетськими чинниками Торонтонського університету і професором П. Маґочі для дальшого поширення КУС.

Управа Фундації на майбутнє плянує кожного року влаштовувати подібний вечір і відбувати зустрічі з фундаторами, жертводавцями і українською громадою, щоб інформувати їх про свою працю та зібрати потрібні додаткові фонди на дальшу розбудову Катедри Українських Студій на Торонтонському університеті.

Євген Мастикаш

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність
дня 2-го грудня 1981 року
мій Найдорожчий МУЖ

бл. п.

ІВАН ПАПАС

Цісю дорогою висловлюю щиру подяку та глибоку вдячність Рідним, Приятелям та всім добрим людям, які так численно взяли участь в похоронних обрядах. Дякую о. Ґаладі і о. Кузьмі за відслуження похоронних відправ. Особлива подяка о. Кротецеві за прощальні слова та відпровадження Покійного на цвинтар св. о. Миколая в Чикаґо.

Всім, що замість квітів зложили пожертви на Служби Божі і благородні цілі. Сердечна подяка П.Лушпинським, п. Н.Задорожному і кузинам за чудові квіти. Рівнож дякую п. Лушпинським, п. Задорожному, п. Др. і п. Соні Ткачук, які від першої хвилини занялися мною.

Складаю сердечну подяку п. Др. Ткачукові за прощальну промову, в якій накреслив постать і життєвий шлях Покійного. Дякую п. д-рові Давидовичеві і його синові Дмитрові, які прибули з далекого Мілвокі. Всім, що несли домовину.

Важко знайти слова, щоб висказати належну подяку за все.

Залишена у глибокому смутку дружина
ОЛЬГА ПАПАС

Сесія УВАН присвячена 60-річчю УВУ

У Вінніпеґу, Ман., в суботу, 28-го листопада, в авдиторії Центральної міської бібліотеки відбулася наукова сесія УВАН, присвячена 60-річній праці Українського Вільного Університету.

В сесії взяв участь ректор УВУ д-р Володимир Янів, який саме в той час був на ділових відвідинах столиці українців в Канаді.

На сесії зачитано чотири доповіді. Д-р О.Баран доповідав про „Візантійське інтелектуальне мистецтво і Київську Русь"; д-р Наталя Апонюк про „Зображення українців в канадській літературі", а д-р Б.Борислав Білаш про „Українське шкільництво в державних школах."

Сесію започаткував д-р Михайло Марунчак доповіддю „До початків Українського Вільного Університету—Відень- Прага". Доповідач змалював соціяльно-політичне тло, на якому постав УВУ. Він наголосив початкову ролю історика Михайла Грушевського у формуванні опінії про потребу переключення військово-фронтових дій на школення наукових кадрів та ведення дальшого змагання за незалежність України при помочі роз'яснювального наукового слова.

Д-р М.Марунчак підкреслив, що впродовж 60-річної праці УВУ панувало два основні принципи, які прийнято за основу при формуванні університету, а саме: принцип свобідної думки в методі досліду та принцип постійної еманації кваліфікованих викладацьких сил.

Започаткували працю УВ У колишні професори Львівського, Київського та Камянець-Подільського університетів. Три чинники взяли участь при формуванні праці Українського Вільного Університету: вчені (згадані вище професори та Український Соціологічний Інститут в кермі з М.Грушевським), громадський чинник—Товариство Письменників і Журналістів (допомогли своїми скромними фінансами та своєю адресою) та студентський (зорганізували слухачів та несли взаємну студентську допомогу потребуючим).

Включення трьох чинників до зорганізування високої школи,-сказав доповідач,—УВУ тим самим випередив на кількадесять років

(*Продовження на ст. 6*)

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. д-ра Василя Вергана

складаємо 100.00 долярів
на УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

Д-р Ігор і Дарія ВИТВИЦЬКІ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАМИ І БАБУСІ

бл. п.

ОЛЬГИ ҐЕНЗИ

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

в понеділок, 4 січня 1982 р., о год. 7:30 ранку
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

Просимо згадати Покійну в цей день у своїх молитвах.

МИХАЙЛО ҐЕНЗА — муж з родиною

•

У ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ БОЛЮЧОЇ ВТРАТИ
нашого Незабутнього
СИНА, БАТЬКА, МУЖА І БРАТА

сл. п.

СТЕФАНА ҐЕНЗИ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в суботу, 9 січня 1982 р., о год. 10-ій рано
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

Про молитви за душу Покійного просять —

Родина ҐЕНЗА

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ділиться сумною вісткою з Членством Фундації, Професорами і Студентами УВУ та Українським Громадянством,
що 25-го грудня 1981 року відійшов у Вічність, в Статен Айленд, Н. Й.

✝

бл. п.

Д-р ВАСИЛЬ ВЕРГАН

лектор УВУ, довголітній член Фундації УВУ і її керівних органів.

•

Родині Покійного складаємо щирі вислови глибокого співчуття.

•

У світлу пам'ять Покійного, Управа Фундації УВУ призначила в Його імені одну стипендію на курси українознавства при Українському Вільному Університеті в Мюнхені.

УПРАВА ФУНДАЦІЇ УВУ

✝

У глибокому смутку повідомляємо
всіх Приятелів та Знайомих,
що в суботу, 12-го грудня 1981 року упокоїлась в Бозі,

наша Найдорожча

МАМА І БАБУСЯ

бл. п.

ІРЕНА з дому ЧУДНОВСЬКА СТАДНИК

вдова по бл. п. адвокатові д-рові Миколі Стадник,
уроджена 4-го березня 1902 р. в Житомирі, Україна.

ПОХОРОНЕНО Покійну 15-го грудня із катедри св. Миколая в Чикаґо, на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Про молитви за спокій душі Покійної просять горем прибиті:

БОГДАННА БОДНАР — дочка з мужем ЛЕВОМ і дітьми УЛЯНОЮ, МИРОНОМ та БОГДАНОМ
ЛЮБОМИР СТАДНИК — син із дружиною ВІЛЬГЕМІНОЮ та донями ІРЕНОЮ та ГАЛЕЮ
СВЯТОСЛАВ СТАДНИК — син із дружиною МАРТОЮ

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ділиться сумною вісткою з Членством Фундації,
Професорами і Студентами УВУ та Українською Громадою,
що 25-го грудня 1981 року відійшов у Вічність,

✝

д-р медицини бл. п.

МАРКІЯН МІҐОЦЬКИЙ

член-добродій Фундації УВУ.

•

Опечаленим Дружині і Родині Покійного складаємо вислови глибокого співчуття.

УПРАВА ФУНДАЦІЇ УВУ

Українське Лікарське Товариство Північної Америки,
Відділ Метрополії Ню Йорк — Ню Джерзі

ділиться сумною вісткою з Членами та всім Громадянством,
що 25-го грудня 1981 року відійшов у Вічність

✝

бл. п. д-р медицини

МАРКІЯН МІҐОЦЬКИЙ

б. голова та активний член Відділу.

•

Вельмишановній Дружині, Доням та всій опечаленій Родині Покійного,
складаємо вислови глибокого співчуття.

УПРАВА ВІДДІЛУ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ ДРОГОБИЧЧИНИ

в глибокому смутку повідомляє Земляків та Українське Громадянство,
що дня 25-го грудня 1981 року, ненадійно, відійшов у Вічність

✝

бл .п.

Д-р ВАСИЛЬ ВЕРГАН

член Комітету та Редакційної Комісії двотомового Збірника Дрогобиччини.

ПАНАХИДА: в понеділок, дня 28 грудня 1981 р. в год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН: у вівторок, 29-го грудня 1981 р. в год. 9:30 рано в церкві св. Юра, а звідти на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Комітет складає Родині глибоке співчуття.

ДИРЕКЦІЯ І УПРАВА КОРПОРАЦІЇ „МОЛОДЕ ЖИТТЯ"

ділиться з Членством сумною вісткою,
що 21-го грудня 1981 року відійшов у Вічність
довголітній Голова Управи

✝

пл. сен. кер. бл. п.

АНДРОНІК КОПИСТЯНСЬКИЙ

•

Опечаленій Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

✝

З глибоким жалем повідомляємо Приятелів і Знайомих,
що дня 8-го грудня 1981 року, упокоївся в Бозі в Торонто, Канада,
на 71-му році життя

наш Найдорожчий БАТЬКО, ДІДО І ШВАҐЕР

бл. п.

СТЕПАН КУТОВИЙ

ПОХОРОН відбувся дня 11-го грудня 1981 року на цвинтарі Парклавн у Торонто.

У глибокому смутку:

син — БОРИС з дружиною СТЕФОЮ і дітьми: МАРТОЮ, СТЕФАНОМ і НАДІЄЮ
син — ОЛЕГ з дружиною МІЛЕЮ і синами ЛЮБОМИРОМ і МАРКІЯНОМ
Ближча і дальша Родина в Канаді і Україні

Фіджі...

(Продовження зі стор. 2)

— А ви звідкіля будете? — по хвилині запитав вищий моряк, але це не був той голос, що зацікавив мене й спонукав слідити за моряками.

— Я з України, з чудових Карпат — відповіла я, всміхаючись і дивлячись на меншого.

— Ци ви тутка сидите? — вкінці відізвався бойко і врадував мене безмежно своїм бойківським говором.

— Ні, я живу в Америці, а тут тільки на вакаціях, але знаю всі крамниці і радо допоможу вам будь-що купити — сказала я, щоб з'єднати собі хлопців,

— А гроші у вас є? —запитав премудро перший.

— Я хотів купити пацьорки для мами — сказав неначе виправдуючись бойко.

— Добре, хлопці, ходім пошукаємо за пацьорками, але правдиві коралі тут також дорогі. Ще з дитинства знала я, що нащадки шляхтичів у Крушельниці любувались в правдивих коралях і часто навіть давали теля чи корову жидам, щоб дістати правдиве намисто, а звичайні селянки купували скляне червоне намисто.

— Та я зашпарував гроші — сказав бойко — мало, але маю.

Розмова перервалась, бо саме проходили інші матроси і гукали якісь незрозумілі слова до моряків, з якими я розмовляла. Я рада була, що вищий українець прилучився до компанії, а я залишилась з бойком. Ми скоро знайшли крамницю з правдивими і штучними нашийниками і вибрали досить гарні правдиві коралі, заплативши до спілки. Яким, так називався бойко, був у семім небі, дякував, сміявся і жартував, кажуче, що „найшов собі американку", тільки жалів, що йому вдома не повірять.

— Ходім, зап'ємо могорич! Де тут можна купити горілку? — він запитав. Я, одначе, сказала йому, що не вживаю алькоголю і запросила його на морозиво, бо вже ставало гаряче на вулиці. Ми зайшли до охолоджуючої гостинниці, замовили морозиво і розмовляли як найдавніші знайомі. Я розказувала йому, що ходила до школи в Крушельниці та мала товариша, подібного зовсім до нього. Він називався Яць Л. — шляхтич ще з боярського роду. Моряк посумнів і притишеним голосом сказав:

— Вони мої дідо по мамі! Вони й дєдьо загинули в лісі. Знаєте — знижуючи голос до шепоту — за Україну загинули .

Стільки було жалю в його голосі, що я, бажаючи розвеселити хлопця, оповіла йому мою дитячу сварку з його дідом. Скільки ж років тому? Більше півстоліття! У нашій народній школі у Крушельниці, дістали ми від учительки гарний великий червоний м'яч. І хлопці і дівчата хотіли ним бавитись, але вчителька дозволяла по черзі бавитись, раз дівчатам, а раз хлопцям. З того приводу були постійні непорозуміння. І раз я затримала м'яч і не хотіла віддати хлопщцям. Тоді Яць, лютий на мене сказав: „Ти — попадянка, ти думаєш, що тобі все можна! А мій прадід був крушельником, у короля Данила!"

— Крушельник — це назва ювеліра-скарбника, що „крушив золото" і виробляв княжі монети, а крушельниця — (у льокальному розумінні) це виробництво золота, бо село положене близько давнього княжого города — Урич, сіл: Підгородці, Ямельниця, Костельниця і Крушельниця над річкою Стриєм і потоками-допливами, з яких в давнину „виполіскували" золоті крушини.

На прощання я дала йому мою візитівку і просила, якщо зможе, відвідати мене в готелі. Він глянув і сказав: — У нас старшим матросом є теж Власенко — покажу йому і прийду з ним до вас! Бувайте здорові — Я довго дивилась за ним у слід. Для мене він був неначе привітом з батьківщини. неначе спомин щасливого дитинства. Але юнак не прийшов, ні завтра, ні післязавтра, ані останнього дня, коли я виїхала зі столиці Суви.

Ще один день я затрималася в Нанді. Літак Пан Ам не з'явився в означеному часі. І всі туристи мусили чекати одну добу до наступного літака, що відлітав на Гаваї. Цей останній день у фіджійському раю використала я на коротеньку прогулянку автобусом по найкращому шляху Квінс до автохтонного села Вісеісей, де туристи оглядали хату-кватиру оригінальної фіджійської архітектури з високим дахом і різьбленими провівними стінами, в якій живе й „урядує" кожночасний традиційний ватажок племени. Там був теж центр архаїчної культури, тобто дерев'яних виробів приладдя і фігурок, що віддзеркалювали не лише життя, але й мистецький рівень автохтонів, які своєю милою, ніжною і культурною поведінкою полонили серця кожного туриста. Ця прогулянка, що коштує лише 9 долярів, дає добрий огляд і топографію, і життя вродливих і милих мешканців Фіджі.

А коли ми прощалися з прекрасними островами, то кожний відвідувач висловлював однакове бажання: знову відвідати цей чудовий тихий рай на нашій плянеті

Сесія УВАН...

(Закінчення зі стор. 5)

подібні методи праці на заході у формуванні високих шкіл. Організатори УВУ мали на увазі матеріяльні труднощі у веденні високої школи, але багато надій завжди покладали на допомогу братів з-за океану. Історія доказує, що поселенча іміґрація Америки і Канади мала назагал належне зрозуміння до цих справ.

Під кінець сесії забрав слово гість з Европи д-р В. Янів та висловив подяку і признання УВАН, НТШ, Українським Церквам та Комітетові Українців Канади за їхнє патронування в його подорожі по Канаді. Він висловив надію, що наукові організації Канади разом з іншими з різних країн дадуть тверду основу до наукової підготови, щоб гідно зустрічати Тисячоліття Християнської України. Сесію вела д-р Іраїда Тарнавецька.

(м.г.м.)

На Медісон авеню...

(Закінчення зі стор. 1)

Групи дев'ять років тому, Група добилася визволення з-за ґрат дев'яти в'язнів сумління з одинадцяти, що ними вона займалася досі. Між звільненими були совєтські громадяни: Юрій Юхновець, Ізидоріюс Рудайтіс і Анатолій Іванов. Два були з Чіле і по одному — з Ель Сальвадору, Зімбабве, Індонезії та Південної Африки.

Два в'язні, яких вони мають тепер — українець і китаєць — тяжкі випадки, „майже безнадійні", — казала Акагоші. — Швидкого звільнення тяжко чекати. Проте Група не покине своїх змагань за їхню волю до кінця.

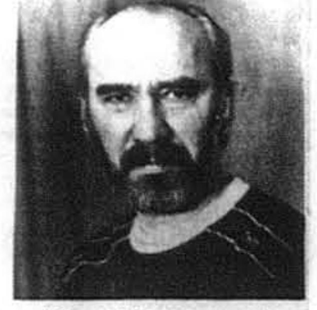
Серед заходів, які Група найчастіше вживає, є писання звернень і закликів про полегшення долі в'язнів до стосовного уряду та міністрів „справедливости"; листування зі самим в'язнем сумління та його родиною (якщо таке взагалі можливе), збирання й висилання матеріяльної допомоги; намагання заохотити інші організації, особливо професійні (якщо в'язень якраз тієї теж професії) стати на боротьбу за права цього „їхнього" в'язня.

Здобування фондів набирає різних форм: членські внески, пожертви самих членів, досить заможних людей, влаштовування бенефісів-концертів, прийнять з програмою тощо. Наприклад, для З. Красівського було вже присвячено кілька концертів у музичному коледжі Маннес при 157 Схід 74-та Вулиця в Ню Йорку. Останній концерт був у листопаді ц.р. і було там присутніх до двох сотень слухачів, — якраз стільки, як місць у залі, — які з увагою прослухали вишукану програму клясичної камерної музики і співу.

До важливих кроків в обороні в'язня Група Медісон зараховує особисті зустрічі з урядовими представниками з відносної країни у Вашінґтоні. Цим займається Бюро МА у столиці.

Контакти з СССР і Тайваном у останньому часі погіршилися, стали тяжчі. Про причини не тяжко догадатися. З Тайваном після визнання континентального Китаю Вашінґтоном не говориться легко, а з совєтами розмови тяжкі вже не віднині, особливо ж в останні роки, хоч маленькі успіхи, проте, вони мали.

З Красівським вони рідка комунікуються; отримали, наприклад, від нього вістку — особисто ним написану листівку — різдвяну святочну картку — англійською мовою. У ній Красівський тепло дякує „Дорогій Айрис" від себе і Олени Антонів-Красівської його другої дружини. Із дійсним зворушенням перечитує Акагоші слова: „Ми обоє сидимо тепер кінець столу в далекому і холодному Луговському, але наші серця й наші душі біля Вас, за Вашим гостинним столом. Ваш з великою любов'ю — Зенко".

Зіновій Красівський

Має Айрис Акагоші і кілька фотографій Красівського і його дружини. З першою дружиною довелося взяти розвід, коли вона під урядовим натиском залишила свого чоловіка. В них є два сини, життя яких теж нелегке.

Добре знайомі ці члени Групи з творчістю З. Красівського, особливо з поетичною. В них є оригінали його деяких віршів і переклади з них (ці речі дістали вони через „Сучасність"). Згадувався в розмові багатонадійний історичний роман „Байда", що може бути під цю пору утраченим назавжди. Публікація його була на добрій дорозі: редакцію провів відомий Михайло Стельмах. Справа друку була ухвалена. Тоді — впав третій арешт-засуд Красівського. Так зроблено кінець „Байді".

Зіновій Красівський — давній політичний в'язень. Його доля подібна до долі багатьох свідомих українських патріотів та ще й з „возз'єднаної" Галичини. Народився він в 1930 році на Львівщині, і його родину як багато-багато інших українських родин, депортували в 1947 році в Сибір. Везли на загибель. Молоденький 17-річний юнак врятувався втечею.

Повернувся Зенко Красівський на рідні землі, де вже панувала сваволя нових окупантів. Його заарештували й кинули в ув'язнення й заслання на десять років, де він скалічів під час аварії на виробництві, став інвалідом „другої групи". Під час відлиги за Хрущова звільнений, він повернувся у рідну Галичину, закінчив філологічний факультет Львівського університету, опублікував декілька бібліографічних праць.

Його заарештували знову в 1967 році, вже за Брежнєва, за „участь у створенні самвидавного журналу „Воля і Батьківщина" та за заснування організації „Український Національний Фронт". Появилося 15 випусків цього журналу в роках 1964-1966, в ньому Красівський поміщував свої твори.

Сама організація УНФ, як це написано в матеріялах МА, не закликала до збройного повалення уряду СССР, а хотіла боротися за звільнення України шляхом увсідомлюючої праці серед народу та писанням звернень до уряду СССР дозволити Україні скористатися конституційним правом виходу із складу СССР. Ось за це Красівського і однодумців було знову арештовано. Засуджено його на цей раз на 17 років тюрми, таборів і заслання за статтями Карного кодексу 56-ою („зрада батьківщини") і 64-ою („створення організації"). Минуло ледве п'ять років після цього суду, як Красівського в 1972 році оголосили божевільним і піддали горезвісному „лікуванню" у психушці, де безборонним в'язням, начебто „хворим", безкарно руйнують здоров'я, безконтрольним, свавільним і злочинним отруюванням їх хемічними препаратами та іншими жахливими знущаннями, про які на Заході відомо вже з багатьох публікацій про зловживання психіятрією в СССР.

Із цієї особливої психолікарні в заряді КҐБ З. Красівського звільнили коротко в 1978 році. Того ж року він приєднався до Української Громадської Групи „Гельсінкі" для нагляду за виконанням Гельсінкських угод. У 1979 році він вже знову був арештований і засуджений у 1980 році відбувати строк з попередніх 17-ти років, бо вже його признали „не-хворим", а здоровим психічно.

Насправді ж З. Красівський, хоч має всього 51 рік, хворий і знищений фізично. Стан його здоров'я дуже поганий, і ще чотири роки суворого заслання, де він, інвалід, часто примушений каторжно трудитися, можуть бути фатальними для його існування. Через це Міжнародна Амнестія, стурбована таким станом речей, визнала справу Красівського за негайну: „Urgent Action".

Обоє Красівських, не маючи вже надій на нормальне існування під совєтами, подали прохання на виїзд з СССР, відмовившись від совєтського громадянства.

У праці — пояснюють гості з Групи Медісон — Міжнародна Амнестія, для добра справи рятунку, не може анґажуватися у політичну боротьбу. Вона опікується тільки тими, що переслідувані на підставі раси, етнічного походження, мови чи релігії. До допомоги їм стоять інші подібні групи МА у світі. Так Красівським займається ще інша група МА в Західній Німеччині, з якою Група Медісон в контакті.

Багато може зробити преса, хоч до загальної американської преси Група не має багато доступу. Вряди-годи щоправда помістять „Листа до редакції", як це було з листом Раїси Мороз про Красівського в „Ню Йорк Таймсі". Значно краще з етнічною пресою.

Радіопрограми можуть теж багато зробити для популяризації справи Красівського. Наприклад, для „Голосу Америки" А. Акагоші приготувала добрий текст, що був пересланий у світ радіохвилями. Тут вона зібрала й опрацювала всі дані про Красівського, які їй пощастило дістати. Акагоші вміло доводить, що Красівський власне „в'язень сумління". Особливо як вільна жінка Заходу А. Акагоші засмучена совєтським ставленням до дружини Красівського Олени, яку тюремні власті позбавляють прав бачитися з її чоловіком, хоч совєтські в'язничні правила на папері дають побачення двічі на рік. З найменшої, проте, причини ці скупі відвідини касуються.

Ефективним засобом у своїй праці Міжнародна Амнестія уважає, як сказано, писання листів до властей у місці заслання і до урядів держав, де в'язня сумління засуджено. Закликає вона писати і до власних законодавців тут та до інших впливових груп. Можна шукати шляхів контакту з урядом, у даному випадку із СССР, через уряди інших держав, які хотіли б зайнятися справою звільнення цього в'язня.

Шляхів небагато і вони тернисті, але не слід зневірюватися. Не зневірюється і Група Медісон, вона сама працює і кличе інших допомогти їй.

Для бажаючих адреса керівника Групи: Yadia Zeltman, Amnesti International USA, Madison Avenue Group, 1326 Madison Avenue, New York, N. Y. 10028; Телефон: (212)860-8215.

До неї просять Айріс Акагоші і Лері Ізраель звертатися тих, хто хоче працювати для звільнення Зіновія Красівського.

Оттавський університет проголосив стипендії

Оттава, Онтаріо. — Фонд Українознавчих Студій і Дослідів ім. Івахнюків при Оттавському університеті знову приділятиме студійні стипендії. Стипендії отримують студенти, які готуються до здобуття магістерського та докторського ступенів з українського літературознавства, мовознавства і лінгвістики на відділі славістичних студій Оттавського університету.

Фонд видасть чотири стипендії для високих студій по 4,000 долярів кожна, та дві стипендії для бакалаврів з оцінками не нижче „А" (85 відсотків), які мають намір продовжувати українознавчі студії в Оттавському університеті, — по 2,000 долярів кожна.

Реченець подання прохань — кінець лютого 1982 року. Заяви подані пізніше, можуть бути розглянуті до червня 1982 року.

У всіх справах, що торкаються стипендій, слід звертатися на адресу: Ukrainian Research and Studies Centre, c/o Professor Theofil I. Kis, Department of Political Science, University of Ottawa, Ottawa, Ontario, KIN 6N5, Canada.

Диявольська...

(Продовження зі стор. 2)

таюся до всіх громадян. Година суду надійшла".

У першу чергу в тих словах є шукання оправдання й алібі перед історією за повнений злочин висилки військ й поліції проти народу й ужиття сили, щоб зламати його оправдані прагнення, далі є обвинувачення робітників і їх провідників в тому, що вони є причиною лиха, врешті підготова ґрунту до майбутніх заходів у совєтському стилі.

Комуністи ніде не шукають порозуміння з народом — вони диктують. Російські імперіялісти не питають думки іншого — вони наказують. Для них ціль освячує всі засоби, а ціллю завжди і всюди є здобути й утримати владу.

Серйозність положення в Польщі стає з моменту на момент більш очевидною. Загроза зростає й тільки рішуча й мужня постава не тільки тих, хто вже сидить у тюрмах Варшави і Кракова, Катовиць і Ґданська, членів „Солідарности" й польського народу, але всього вільного світу може ту загрозу відхилити.

Українські політичні організації солідаризуються з польськими робітниками

Зібрані українці на вічі, влаштованому Конференцією Українсьуих Політичних Партій і Організацій при співучасті Українського Демократичного Руху в суботу, 20-го грудня 1981 року в Ню Йорку, заслухавши доповідь голови ОУН Микола Плав'юка про 5-ліття Української Гельсінкської Групи, висловили в окремій резолюції свою моральну підтримку вільній польській профспілці „Солідарність" й усьому польському народові у його боротьбі за політичні й економічні реформи в Польщі.

В резолюції сказано: „Ми впевнені, що брутальні заходи теперішньої комуністичної диктатури у Польщі й у Москві спрямовані на знищення здобутих польським народом вольностей, не зломлять його духа боротьби та що остаточна перемога буде за польським народом!

Не зважаючи на сумні сторінки в минулих українсько-польських взаєминах, наші симпатії належать польському народові у його героїчній боротьбі у надії, що співпраця і дружба народів є найкращою ґарантією здобуття тривалої волі для всіх.

Хай кріпиться польський народ у своїй боротьбі проти комуністичної тиранії! Його перемога буде перемогою всіх вільнолюбних народів!"

Президія КУППО і Президія Ради УДР

У ЛМКЛЮБІ ВІДБУДЕТЬСЯ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ МОНТАЖ

Ню Йорк, Н. Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю 1-го січня 1982 року, в год. 6-ій вечора, тут в приміщеннях цього Клюбу, при 136-ій Друга авеню, виступить Драматичний Ансамбль, створений при Українському Культурно-Мистецькому Товаристві „Дзвін" у Ґлен Спей, з літературно-мистецьким монтажем.

У програмі монтажу — сатиричні етюди, монтажі з творчости Шістдесятників та вокальні точки і декламації. Мистецький провід: Тамара Лихолай; адміністраційний провід: Евфрозина Мартинець.

ПОМЕР...

(Продовження зі стор. 1)

Вергун здобув диплом доктора філософії на УВУ. Після переходу на емеритуру він повністю присвячував свій час науково-публіцистичній роботі. В 1955 році почав працювати в „Народній Волі", а після відходу д-ра Матвія Стахова з посту головного редактора, перебрав його становище.

Покійний д-р В. Вергун був членом багатьох українських громадських організацій і установ, зокрема був дуже активним членом Спілки Українських Журналістів Америки. Похоронні відправи відбулися у понеділок і вівторок, 28 і 29-го грудня ц.р. в Ню Йорку. Тіло бл. п. В. Вергуна було покладено на вічний спочинок на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку.